

6 Литература и средства обучения

6.1 Основная литература:

На русском языке:

1. Пропедевтика внутренних болезней, Малов Ю.С., – Феникс, 2000.
2. Внутренние болезни, Маколкин В.И., – Москва, 2000.
3. Внутренние болезни. Н.И. Федюкович. – Ростов-на-Дону, 2001.
4. Сестринское дело в терапии. А.А. Филиппова. – Феникс, 2002.
5. Терапия для фельдшера. В. Смолева, Р.В. Ападиакос, Л.Г. Ярмашева. «Феникс». – Ростов на Дону, 2001.

На государственном языке:

6. Ішкі аурулар пропедевтикасы. С.Қ. Асауова, Г.Т. Нуратдинова – Кызылорда, 2009.
7. Ішкі аурулар. А.А. Оспанова. – Шымкент, 2008.
8. Ішкі аурулар пропедевтикасы. С.К. Муратбекова, А.Т. Кенжебаева. – Көкшетау, 2007.
9. Ішкі аурулар пропедевтикасы. Б.Н. Айтмембет. 2005.
10. Ішкі аурулар пропедевтикасы. 1, 2 бөлім. Қ.А. Жаманқұлов. – Ақтөбе, 2004.
11. Ішкі аурулар. 1-2 том. Б.С. Қалимурзина. – Алматы, 2000.

6.2 Дополнительная литература:

На русском языке:

1. Основы клинической диагностики: руководство + CD. – 2-е изд., перераб. и доп. А.Г. Чучалин, Е.В. Бобков – М., 2008. – 584 с.
2. Исследование объективного статуса больного. В.К. Султанов. – СПб., 1996.
3. Пропедевтика внутренних болезней, Василенко В.Х., – Москва, 1989.
4. Общий уход за больными, Мухина С.А., – Москва, 1989.

На государственном языке:

3. Мейірбике ісінің негіздері. С.Қ. Мұратбекова. – Астана, 2007.
4. Терапиядағы медбикелік іс. С.К. Муратбекова., А.Т. Кенжебаева., Л.Б. Абдрахманова. – Көкшетау, 2006.

6.3 Средства обучения :

1. Дидактические и наглядные пособия;
2. Комплект плакатов;
3. Приборы, оборудования и инструменты;
4. Электронный сборник тестов;
5. Учебно-методические пособия;
6. ТСО (видеомагнитофон, компьютер);
7. Интернет-технологии.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ МИНИСТРЛІГІ

ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУ

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

«ІШКІ АУРУЛАР ПРОПЕДЕВТИКАСЫ ЖӘНЕ ТЕРАПИЯДАҒЫ МЕЙІРБИКЕ ІСІ»

0302002 – «МЕЙІРБИКЕ ІСІ» МАМАНДЫҒЫ

0302033 – «Жалпы практика мейірбикесі» біліктілігі
0302043 – «Мамандандырылған мейірбике» біліктілігі

Сағат көлемі – 180

Астана 2010

Авторлар:

1. Н.Б. Иршаева – «Қызылорда медицина колледжі» КМҚК кешкілік бөлімінің меңгерушісі;
2. Г.Т. Нуратдинова – «Қызылорда медицина колледжі» КМҚК оқытушысы;
3. С.К. Асауова – «Қызылорда медицина колледжі» КМҚК оқытушысы.

Сарапшылар:

1. Д.М. Курбанова – Алматы қ. мейірбике ісі институты «Эмили» медициналық орталығының № 1 арнаулы пәндер кафедрасының меңгерушісі;
2. Г.И. Ибраева – Қызылорда қ. қалалық ауруханасының емдеу ісі бойынша бас дәрігердің орынбасары;
3. А.А. Уналбекова – Қызылорда облысы денсаулық сақтау басқармасының ұйымдастыру - құқықтық жұмыс бөлімінің бастығы.

1 Медицина білімі мен ғылымының инновациялық технологиялар республикалық орталығы және «Қызылорда медицина колледжі» КМҚК ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ҰСЫНҒАН.

2 Алғаш рет ЕНГІЗІЛГЕН.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ 0302000 – «Мейірбике ісі» мамандығы бойынша 0302033 – «Жалпы практика мейірбикесі», 0302043 – «Мамандандырылған мейірбике» біліктіліктері бойынша 2010 жылғы мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫН Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2010 жылғы 5 тамыздағы № 604 бұйрығымен бекітілген.

В строгом соответствии с правилами аускультации сердца, с соблюдением последовательности выслушивания его клапанов, уметь различать первый тон от второго, ослабление и усиление их, наличие тахикардии и аритмии.

При выслушивании шумов в сердце определить их звучание относительно фазы сердечной деятельности (систолической, диастолической), их громкость (нежный, грубый), продолжительность (короткий, длинный), распространенность. Уметь отличить функциональный шум от органического, усвоить способы искусственного усиления шумов с помощью физической нагрузки, определить место возникновения шума (наибольшее звучание). В соответствии с локализацией выслушиваемых признаков определить порок сердца. Уметь измерять артериальное давление на плечевой и бедренной артериях, проводить ортостатическую пробу.

4 Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса

Выбор образовательных технологий должен быть обусловлен спецификой содержания предмета «Пропедевтика внутренних болезней и сестринское дело в терапии», направлен на формирование у обучающихся знаний, умений и навыков по уходу за больными в пределах компетенции медицинской сестры общей практики, специализированной медицинской сестры (см. ГОСО, образовательную программу).

Согласно ГОСО введена структура модульного обучения с уклоном на формирование у обучающихся базовых, профессиональных и специальных компетенций. При проведении практических занятий предусматривается деление групп на подгруппы численностью обучающихся не более 8 человек.

При обучении рекомендуется использование современной учебно-методической литературы, новых учебных и справочных пособий, электронных учебников, мультимедийных обучающих программ.

5 Контроль планируемого результата обучения

Форма контроля знаний включает исходный, текущий, промежуточный, итоговый контроль (см. типовой учебный план ГОСО).

Предусмотрено право выбора на формы проведения контроля. Итоговая аттестация проводится в виде комплексного экзамена в 2 этапа: теория и практика.

рата, формы и функции суставов, выявления варикозного расширения вен, плоскостопия.

Пальпация

В установленной последовательности пропальпировать затылочные, околоушные, шейные, подчелюстные, над и подключичные, подмышечные и паховые лимфатические узлы. Уметь пропальпировать щитовидную железу.

При пальпации грудной клетки уметь определить резистентность, голосовое дрожание (спереди, сзади, с боков), болевые точки.

Уметь правильно пропальпировать верхушечный толчок, систолическое и диастолическое дрожание («кошачье мурлыканье») в области сердца.

При пальпации периферических сосудов продемонстрировать правильное определение пульса на лучевой артерии, оценить его наполнение, напряжение, частоту, ритм, форму; уметь установить наличие дефицита пульса, различие на обеих руках.

В установленном порядке уметь провести поверхностную пальпацию живота. Методом глубокой, скользящей методической топографической пальпации по Образцову-Стражеско пропальпировать отделы толстого кишечника, желудок, поджелудочную железу, печень, селезенку, почки. Уметь дать характеристику пальпируемых органов.

Перкуссия

Отработать навыки проведения у больных сравнительной перкуссии легких, строго соблюдая последовательность и правила ее выполнения; уметь распознать ясный легочный звук, притупленный, тупой, тимпанический и на этой основе научиться выявлять локализацию патологических процессов в легких.

Методом топографической перкуссии, в соответствии с правилами ее проведения, научиться определять положение верхних и нижних границ легких, подвижность нижних краев, а также уточнять границы патологических процессов в легких.

Методом топографической перкуссии уметь определять ширину сосудистого пучка, правильно определять границы относительной и абсолютной тупости.

Уметь перкуторно определить наличие свободной и осумкованной жидкости в брюшной полости при различных положениях больного, а также уточнять наличие метеоризма.

Уметь перкуторно определять границы печеночной и селезеночной тупости, а также размеры печени и селезенки.

Аускультация

Методом сравнительной аускультации легких, строго соблюдая правила ее проведения, уметь распознать:

- бронхиальное, везикулярное дыхание и их разновидности (ослабленное, усиленное, жесткое), бронховезикулярное дыхание;
- влажные хрипы (крупно-, средне-, мелкопузырчатые, звучные, незвучные);
- сухие хрипы (дискантовые, крепитацию, шум трения плевры).

Освоить метод определения бронхофонии.

МАЗМҰНЫ

1. Түсіндірме жазба	6
2. Пәнді оқытуда жоспарланған нәтижелер	7
3. Пәннің тақырыптық жоспары және мазмұны.	10
4. Білім беру үрдісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар	29
5. Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау.	29
6. Әдебиеттер және оқу құралдары	30

Осы үлгілік оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз басылуына және таратылуына рұқсат етілмейді.

1 Түсіндірме жазба

Осы үлгілік оқу бағдарламасы ҚР Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес (бұдан әрі - МЖМБС) 0302000 – «Мейірбике ісі» мамандығының 0302033 – «Жалпы практика мейірбикесі», 0302043 – «Мамандандырылған мейірбике» біліктілігіне арналып жасалған.

Пәннің міндеті - науқасты тексерудің негізгі әдістерін үйрету, білім алушыларда маңызды кәсіптік машықтарды және клиникалық ойлау негізін қалыптастыру, негізгі ішкі аурулар туралы білім беру, алған білімі мен машықтарын клиникалық диагноз қоюда және оны нақтылауда қолдану, тиімді емді тағайындау, талқылаған нозологиялық аурулардың алдын алу шараларын ұйымдастыру мен дәрігерге дейінгі жедел көмек көрсетуді үйрету.

0302000 – «Мейірбике ісі» мамандығының 0302033 – «Жалпы практика мейірбикесі», 0302043 – «Мамандандырылған мейірбике» біліктілігіне бөлінген жалпы сағат саны 180, оның ішінде:

- теориялық сабақтарға – 60 сағ.;
- практикалық сабақтарға – 120 сағ.

«Ішкі аурулар пропедевтикасы мен терапиядағы мейірбике ісі» пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру үшін оқытуды ұйымдастырудың келесі формалары ұсынылады: дәрістер, практикалық сабақтар, бақылау жұмыстары және т.б.

Оқытылатын пән келесі пәндерді білуге негізделді: анатомия, физиология, фармакология, мейірбике ісі негіздері.

Пән оқытуда келесі пәндермен интеграция жүргізу ұсынылады: микробиология, патологиялық анатомия, патологиялық физиология.

Білім беру ұйымы оқу жұмыс бағдарламасын «Ішкі аурулар пропедевтикасы мен терапиядағы мейірбике ісі» пәні бойынша жасалған үлгілік оқу бағдарламасы негізінде әзірлейді.

Оқу жұмыс бағдарламасын құрастырғанда білім беру мекемесі:

- үлгілік оқу жоспарында циклге бөлінген оқу уақытының жалпы көлемін өзгертпей, пән бойынша 15-25%-ға өзгертуге («Орта білім беру. Техникалық және кәсіптік білім беру. Негізгі қағидалар» ҚР МЖМБС 04.05.2008 ж.) құқылы.
- бөлінген оқу уақытының пәнге берілген көлемін (бюджеттік жалпы сағат мөлшерінде) бөлім мен тақырыптарға бөлу;
- бағдарламада қарастырылған материалға оқыту реттілігіне қажетті өзгерістер енгізу;
- мазмұны ұқсас жеке практикалық сабақтарды бір-бірімен ауыстыру.

Бөлімдер мен тақырыптардың тізімі қарастырылатын тақырыптарды, бөлімдерді тереңдетуге және (немесе) кеңейтуге қарай, соның ішінде жұмыс берушілердің талаптары мен жергілікті жағдайларды есепке алатын аймақтық компоненті енгізу есебінен өзгертілуі мүмкін.

«Терапиядағы мейірбике ісі» бойынша бағдарлама «Ішкі аурулар пропедевтикасы» пәнінің логикалық жалғасы болып табылады.

Организмнің анатомия-физиологиялық ерекшеліктерін, сау және ауру адамды тек-

Практическое занятие № 16

Организация сестринского процесса при заболеваниях костно-мышечной системы. Стандартный план ухода и лечения. Наблюдение за пациентами, профилактика, прогноз.

Тема 4.8 Организация сестринского процесса при диффузных заболеваниях соединительной ткани

Определение, классификация, этиология, патогенез, клиническая картина, течение, диагностика, осложнения, исход, лечение СКВ, склеродермии, узелковой периартериит, дерматомиозит.

Практическое занятие № 17

Особенности организации сестринского процесса при диффузных заболеваниях соединительной ткани.

Стандартный план ухода и лечения при этих заболеваниях. Наблюдение за пациентами, профилактика, прогноз. Оказание доврачебной помощи при экстренных состояниях.

Тема 4.9 Организация сестринского процесса при аллергических заболеваниях

Определение, классификация, этиология, патогенез, клиническая картина, течение, диагностика, осложнения, исход, лечение острой крапивницы, отека Квинке, анафилактического шока.

Практическое занятие № 18

Особенности организации сестринского процесса при аллергических реакциях. Стандартный план ухода и лечения при этих заболеваниях. Наблюдение за пациентами, профилактика, прогноз. Оказание доврачебной помощи при анафилактическом шоке, отеке Квинке.

ПЕРЕЧЕНЬ практических знаний и умений, обязательных для овладения пропедевтикой внутренних болезней

Расспрос больного

Уметь целенаправленно провести расспрос больного по схеме: общие сведения о больном, жалобы, история настоящего заболевания, анамнез жизни.

Осмотр больного

Уметь провести общий осмотр больного в необходимой последовательности, систематично. Определить состояние сознания, положение больного, его осанку, походку, питание, конституцию. Оценить выражение лица, состояние век, форму зрачков, уметь выявлять пучеглазие, птоз век и отек.

Провести осмотр отдельных частей тела: рта (состояние слизистой оболочки, зубов, языка), кожи (тургор, цвет, высыпания, влажность), подкожного жирового слоя. Усвоить навыки определения оттенков, оценки состояния костно-мышечного аппа-

Практическое занятие № 13

Особенности организации сестринского процесса при заболеваниях органов моче-выделения (отеки, боли в поясничной области, повышение артериального давления, нарушения мочеотделения).

Стандартный план ухода и лечения при этих заболеваниях. Наблюдение за пациентами, профилактика, прогноз. Оказание доврачебной помощи при экстренных состояниях : почечной колике, острой почечной недостаточности.

Тема 4.5 Организация сестринского процесса при заболеваниях системы крови

Определение, классификация, этиология, патогенез, клиническая картина, течение, диагностика, осложнения, исход, лечение анемии (острая постгеморрагическая, железодефицитная, В12–дефицитная, гипопластическая, гемолитическая), лейкозов, геморрагических диатезов.

Практическое занятие № 14

Особенности организации сестринского процесса при заболеваниях органов кровотока (желудочно-кишечные, носовые, маточные кровотечения, боли в левом и правом подреберьях, уход за кожей, гипертермия).

Стандартный план ухода и лечения при этих заболеваниях. Наблюдение за пациентами, профилактика, прогноз. Оказание доврачебной помощи при экстренных состояниях: кровотечениях (носовых, желудочно-кишечных, маточных), коллапсе, септических и терминальных состояниях при лейкозе.

Тема 4.6 Организация сестринского процесса при заболеваниях эндокринной системы и нарушениях обмена веществ

Определение, классификация, этиология, патогенез, клиническая картина, течение, диагностика, осложнения, исход, лечение диффузно-токсического зоба, гипотиреоза, ожирения, сахарного диабета, болезней гипофиза и надпочечников.

Практическое занятие № 15

Особенности организации сестринского процесса при заболеваниях эндокринной системы (жажда, кожный зуд, сухость кожи, потливость, боли в животе, гипергликемия и гипогликемия).

Стандартный план ухода и лечения при этих заболеваниях. Наблюдение за пациентами, профилактика, прогноз. Оказание доврачебной помощи при тиреотоксическом кризе, гипергликемической и гипогликемической коме.

Тема 4.7 Организация сестринского процесса при заболеваниях костно-мышечной системы

Определение, классификация, этиология, патогенез, клиническая картина, течение, диагностика, осложнения, исход, лечение ревматоидного полиартрита, деформирующего остеоартроза, болезни Бехтерева.

серу ерекшеліктерін, ішкі ағзалар мен жүйелер зақымдануының семиотикасы мен синдромдарын зерттей отырып, білім алушылар пәннің арнайы бөлімдері бойынша білім алады.

Осы үлгілік оқу бағдарламасы білім алушыларды келесі ағзалар мен жүйелердің ауруларында мейірбикелік үрдісті ұйымдастыруға үйретуді қарастырады:

- тыныс алу жүйесі;
- жүрек- қантамыр жүйесі;
- асқорыту жүйесі;
- зәр шығару жүйесі;
- эндокринді және зат алмасу бұзылыстары;
- қан жүйесі;
- сүйек- бұлшықет жүйесі;
- аллергиялар.

Білім алушы әртүрлі аурулар кезінде медициналық үрдісті ұйымдастыра білуі керек.

Пәнді оқыту кезінде практикалық сабақтарды науқас төсегінде өткізу ұсынылады. Ол үшін алдын-ала клиникаға дейінгі практикадағы мейірбикелік үрдісті ұйымдастыру автоматизміне дейін білім беру үрдісінің инновациялық технологияларын (кәсіптік қызметті моделдеу, шешу) қолдана отырып оқытылуы керек.

Пәнді оқыту барысында мейірбикелік үрдістің негізгі шаралары аурулардың алдын алуға бағытталуы керек.

Бағдарлама басқа клиникалық пәндермен интеграцияны қарастырады: мейірбике ісі, педиатриядағы мейірбике ісі, хирургия мен реанимациядағы мейірбике ісі, акушерия мен гинекологиядағы мейірбике ісі, жалпы кәсіптік пәндер.

МЖМБС сәйкес оқу үрдісіне білім алушыларда базалық, кәсіптік және арнайы компетенциялар қалыптастыруға модульдық оқыту құрылымы енгізілген.

2 Пәнді оқытуда жоспарланған нәтижелер

Стандартта жоспарланған оқыту нәтижелері және білім беру бағдарламалары	Үлгілік оқу бағдарламасында жоспарланған нәтижелер
Білім алушылар: Базалық: БҚ 1. Жұмыс орнын ұйымдастыруда; БҚ 2. Қауіпсіздік техникасын сақтауда; БҚ 3. «Медициналық қызметкер» және «пациент» арасындағы өзара қарым қатынасты қалыптастырудың негізгі модульдерін меңгеруде;	Пәнді оқып білудің нәтижесінде білім алушы: - жасына және жынысына қарай денісау адам мен науқастың анатомо-физиологиялық ерекшеліктерін; - организмде дамидың негізгі патологиялық үрдістердің себебі мен даму механизмін;

БҚ 4. Пациенттерге күтім жасау негізін білуде;	- пәннің мәнін, оның мақсаты мен міндеттерін, даму кезеңдерін;
БҚ 5. Ауруды алдын ала ескертуге, денсаулықты күшейтуге және салауатты өмір салтын қалыптастыруға бағытталған гигиеналық шараларды білуде;	- мейірбикенің науқасты зерттеудегі рөлін, сырхатнаманың үлгісін;
БҚ 6. Инфекциялық бақылау жүйесін және медициналық мекемелердің құрылымдық бөлімдеріндегі пациент пен медициналық қызметкерлердің инфекциялық қауіпсіздігін білуде;	- ішкі ағзалар мен жүйелер ауруларының негізгі клиникалық симптомдары мен синдромдарын және олардың даму механизмдерін;
БҚ 7. Алғашқы медициналық көмек көрсетуде, медициналық іс-әрекеттер мен күтім жасау әдістерін орындау алгоритмін қолдана білуде.	- науқасты тексерудің клиникалық әдістерін; - ішкі ағзалар мен жүйелер ауруларының себептерін, патогенезін, клиникасын, диагностикасын, емін, күтім жасау ерекшеліктерін, профилактикасын білуі тиіс.
Кәсіптік:	- науқасты сұрастыруды (шағымы, сырхатнаманы, өмірбаяны);
КҚ 1. Жаңа экономикалық жағдайда медициналық мекемелердің жұмысын ұйымдастыра білуде;	- науқасқа физикалық зерттеу жүргізуді (жалпы қарап тексеру, пальпация, перкуссия, аускультация);
КҚ 2. қазіргі уақыттағы ақпараттық технологиялар негізін білуде (компьютерлік білім, автоматтандыру жүйесі мен оқыту және басқаруда);	- өз бетінше негізгі клиникалық патологиялық синдромдарды табуы;
КҚ 3. Клиникалық симптомдарды айқындауда, мейірбикелік диагноз қоюда, әртүрлі жас тобындағы науқастарға дәлелді күтім жасауда;	- негізгі клиникалық патологиялық синдромдарды өздігінен диагностика жүргізуді;
КҚ 4. Ересек адамдарға және балаларға білікті медициналық көмек көрсетуде;	- қосымша тексеру әдістердің нәтижелерін бағалауды;
КҚ 5. Дәрігерге дейінгі медициналық шұғыл көмек көрсетуде;	- үлгі бойынша сырхатнаманы ресімдеуді үйреніп алуы қажет.
КҚ 6. Салауатты өмір салтын насихаттай білуде, өмірдегі физикалық жетілдіру шеберлігі мен дағдыларын пайдалана білуде, денсаулық деңгейіне баға беруде, денсаулықты жақсарту бағдарламасын құруда, зиянды әдеттер мен күресу және алдын алу бойынша шараларды жүргізуді;	- ауруды алдын алуға, емдеуге және науқасқа күтім жасауға; - шұғыл медициналық көмек көрсетуге машықтануы қажет.
КҚ 7. Медициналық көмек көрсету сапасына халықаралық стандарттар саласында құзырлы болу;	- этика мен деонтология мәселелерінде; - ішкі ағзалардың аурулары кезіндегі мейірбикелік үрдісте; - науқастарды тексеру кезінде кәсіптік машықтарды қалыптастыруда; - білім алушылардың өз ойлау қабілетін қалыптастыруда құзыретті болуы қажет.

ное кровотечение). Стандартный план лечения при заболеваниях органов дыхания. Уход и наблюдение за пациентами, профилактика экстренных состояний.

Тема 4.2 Организация сестринского процесса при заболеваниях органов сердечно-сосудистой системы

Определение, классификация, этиология, патогенез, клиническая картина, течение, диагностика, осложнения, исход, лечение ревматизма, эндокардитов, миокардитов, перикардитов, приобретенных пороков сердца (митральный и аортальный), кардиомиопатий, кардионеврозов, аритмий, артериальной гипертензии, атеросклероза, стенокардии, инфаркта миокарда, острой и хронической сердечной недостаточности, острой сосудистой недостаточности.

Практическое занятие № 11

Особенности организации сестринского процесса при заболеваниях сердечно-сосудистой системы (сердцебиение, одышка, боли в области сердца, повышение артериального давления, приступы удушья, нарушение ритма сердца, отеки).

Стандартный план лечения при заболеваниях сердечно-сосудистой системы. Уход и наблюдение за пациентами, профилактика экстренных состояний, прогноз.

Тема 4.3 Организация сестринского процесса при заболеваниях органов пищеварения

Определение, классификация, этиология, патогенез, клиническая картина, течение, диагностика, осложнения, исход, лечение гастритов, язвенной болезни желудка и 12-перстной кишки, рака желудка, энтеритов, колитов, гельминтозов, гепатитов, циррозов печени, холециститов, желчнокаменной болезни, дискинезий желчевыводящих путей, хронической печеночной недостаточности, панкреатитов.

Практическое занятие № 12

Особенности организации сестринского процесса при заболеваниях органов пищеварения (дисфагия, отрыжка, изжога, боли в животе, нарушение стула (запор, диарея), желудочно-кишечное кровотечение).

Стандартный план ухода и лечения при заболеваниях органов пищеварения. Наблюдение за пациентами, профилактика, прогноз. Оказание доврачебной помощи при острых гастритах, прободной язве желудка и 12-перстной кишки, при желчной колике.

Тема 4.4 Организация сестринского процесса при заболеваниях органов мочеполовой системы

Определение, классификация, этиология, патогенез, клиническая картина, течение, диагностика, осложнения, исход, лечение гломерулонефритов, пиелонефритов, циститов, почечной недостаточности, почечно-каменной болезни.

Практическое занятие № 8

Совместно с преподавателем учащийся у постели больного осуществляет осмотр, пальпацию лимфатических узлов, перкуссию селезенки. Дают оценку по жалобам и данным объективного осмотра. Принимают участие в работе гематологического отделения. Осуществляют подготовку больных к лабораторно-инструментальным методам исследований.

Тема 3.13 Методы исследования больных с аллергиями и заболеваниями костно-мышечной системы, их клинические синдромы

Расспрос. Основные жалобы, механизм их возникновения. Боли в мышцах, костях и суставах, «утренняя скованность», мышечная слабость, кожный зуд, лихорадка.

Осмотр. Конфигурация суставов, отечность, покраснение кожи. Определение объема активных и пассивных движений в суставах. Кожные высыпания над суставами, их локализация.

Пальпация. Наличие уплотнения, узелковых образований кожи и мышц, болезненность мышц, костей и суставов.

Дополнительные методы исследования.

Методы выявления диспротеинемии. Определение иммуноглобулинов, титра компонента. L-клеточного фактора. Рентгенологическое исследование костей и суставов.

Клинические синдромы (причины, симптомы, механизм развития, методы диагностики) при патологии костно-мышечной системы.

1. Суставной синдром;
2. Крапивница;
3. Отек Квинке;
4. Анафилактический шок.

Практическое занятие № 9

Совместно с преподавателем учащийся у постели больного осуществляет осмотр кожных покровов, а также осмотр, пальпацию суставов и позвоночника. Дают оценку по жалобам и данным объективного осмотра. Осуществляют подготовку больных к лабораторно-инструментальным методам исследований.

Раздел 4 Основная часть

Тема 4.1 Организация сестринского процесса при заболеваниях органов дыхания

Определение, классификация, этиология, патогенез, клиническая картина, течение, диагностика, осложнения, исход, лечение бронхитов, бронхиальной астмы, острой пневмонии, гнойных заболеваний, пневмосклероза, туберкулеза, плеврита, легочного сердца.

Практическое занятие № 10

Организация сестринского процесса при заболеваниях органов дыхания (лихорадка, кашель, одышка, боли в грудной клетке, приступ удушья, кровохарканье, легоч-

Арнайы:

АҚ 1. Маманның кәсіби қызметіндегі жағдайлар мен тәртіптерді, қызметі мен негізгі міндеттерін анықтайтын нормативті құжаттарды білуде;

АҚ 2. Әртүрлі ағзалар мен жүйелер қызметінің бұзылыстары кезіндегі мейірбикелік үрдістерді ұйымдастыруда және іске асыруда;

АҚ 3. Ауруханалық мекемелерде дәрігердің тағайындаған профилактикалық, емдік, диагностикалық шараларын орындауда, құрал-жабдықтарды дайындауда және күрделі іс-әрекеттерді жүргізгенде дәрігерге көмек көрсетуде;

АҚ 4. Ұйымдағы комунникативтік тиімділік әдісті, шиеленісу, күйзелістер сияқты психологиялық мәселелерді шеше білуде;

АҚ 5. Пациентті зертханалық, функционалдық, аспаптық әдістермен зерттеуде, бактериологиялық зерттеуге материал алуға, оны жеткізуде, сақтауда;

АҚ 6. Кәсіптік құзыреттілігіне, өкілділігіне және дәрігерлік тағайындауына сәйкес реанимациялық, оңалту, емдеу, сауықтыру, санитариялық-гигиеналық, санитариялық-ағарту шараларын орындай білуде **күзiреттiлiктерге не болулары керек.**

3 Пәннің тақырыптық жоспары мен мазмұны

3.1 Пәннің тақырыптық жоспары

№	Тақырыптар мен бөлімдердің атаулары	Күндізгі оқыту нысаны кезіндегі оқу уақытының көлемі (сағ.)		
		Барлығы	Теория	Практика
1	2	3	4	5
1	А құзыреттілік аумағы – Пәнге кіріспе	2	2	-
2	Б құзыреттілік аумағы – Зерттеудің клиникалық әдістері			
3	Б1 оқыту модулі – Сұрастыру және науқасты жалпы қарап тексеру. Объективті тексеруді жүргізу әдістемесі, техникасы және диагностикалық мәні. Диагностиканың қосымша әдістері	6	2	4
4	В құзыреттілік аймағы – Тыныс алу ағзаларның ауруларымен сырқаттанатын науқастарды тексеру әдістері			
5	В1 оқыту модулі – Тыныс алу ағзаларның ауруларымен сырқаттанатын науқастарды тексеру әдістері	10	2	8
6	В2 оқыту модулі – Өкпе патологиясының клиникалық синдромдары	2	2	
7	Г құзыреттілік аумағы – Жүрек- қантамыр жүйесінің ауруларымен сырқаттанатын науқастарды тексеру әдістері			
8	Г1 оқыту модулі – Жүрек- қантамыр жүйесінің ауруларымен сырқаттанатын науқастарды тексеру әдістері	10	2	8
9	Г2 оқыту модулі – Жүрек -қантамыр ауруларының клиникалық синдромдары	2	2	
10	Д құзыреттілік аумағы – Асқорыту ағзаларының ауруларымен сырқаттанатын науқастарды тексеру әдістері			
11	Д1 оқыту модулі – Асқорыту ағзаларының ауруларымен сырқаттанатын науқастарды тексеру әдістері	10	2	8

мические показатели жирового и углеводного обмена. Определение витаминов и их метаболитов в крови и моче (общие понятия).

Клинические синдромы (причины, симптомы, механизм развития, методы диагностики)

1. Синдром гипергликемии и гипогликемии;
2. Синдром повышения и понижения функции щитовидной железы (тиреотоксикоз и микседема);
3. Понятие о надпочечниковой дисфункции;
4. Ожирение и кахексия.

Практическое занятие № 7

Совместно с преподавателем учащийся у постели больного осуществляет осмотр, пальпацию щитовидной железы. Дают оценку по жалобам и данным объективного осмотра. Принимают участие в работе эндокринологического отделения. Осуществляют подготовку больных к лабораторно-инструментальным методам исследований.

Тема 3.12 Методы исследования больных с заболеваниями системы крови и клинические синдромы

Расспрос. Появление кровотечений из носа, десен, желудочно-кишечного тракта, матки. Боли в горле, правом и левом подреберьях, кожный зуд. Лихорадка.

Осмотр. Изменение окраски кожи и слизистых. Увеличение периферических лимфоузлов. Кровоподтеки, синяки, петехии.

Пальпация. Пальпаторное определение регионарных лимфатических узлов, их размеры, консистенция, подвижность, спаянность с окружающими тканями и между собой. Пальпация печени и селезенки. Диагностическое значение.

Перкуссия. Болезненность при постукивании по костям. Определение увеличения размеров печени и селезенки.

Дополнительные методы исследования кроветворной системы.

Общий анализ крови. Морфология крови. Эритроциты. Уменьшение и увеличение количества эритроцитов и гемоглобина. Ретикулоциты. Патологические формы эритроцитов. Лейкоциты. Нормальная лейкоцитарная формула. Патологические формы лейкоцитов. Тромбоциты. Изменение количества тромбоцитов. Увеличение СОЭ.

Понятие о пункции костного мозга, лимфоузлов, трепанобиопсии.

Клинические синдромы (причины, симптомы, механизм развития, методы диагностики) при патологии системы крови.

1. Анемический синдром;
2. Миелопластический синдром;
3. Геморрагический синдром;
4. Синдром лимфопролиферации;
5. Синдром гиперспленизма.

Перкуссия. Определение симптома Пастернацкого. Метод поколачивания области почек и его диагностическое значение. Перкуторное значение определения верхней границы мочевого пузыря.

Дополнительные методы исследования почек и мочевыводящих путей.

Общий анализ мочи. Относительная плотность мочи, реакция мочи, прозрачность. Протеинурия, глюкозурия, билирубинурия, уробилинурия, ацетонурия. Микроскопическое исследование мочевого осадка и его диагностическое значение. Пробы Реберга, Нечипоренко и Аддис-Каковского. Исследование мочи по Зимницкому. Гипостенурия, изостенурия, никтурия. Определение мочевины, креатинина, остаточного азота в сыворотке крови, их диагностическое значение.

Рентгенологический метод исследования почек. Внутривенная и ретроградная пиелография. Нефроангиография. Цистоскопия и катетеризация мочевого пузыря и мочеоточника. Хромоцитоскопия. Сканирование почек. Радиоизотопная нефрография. Биопсия почек. Ультразвуковое исследование почек.

Тема 3.10 Клинические синдромы при патологии мочевыделительной системы (причины, симптомы, механизм развития, методы диагностики)

1. Синдром почечной колики;
2. Синдром почечной артериальной гипертензии;
3. Отечный синдром;
4. Нефротической синдром;
5. Мочевой синдром;
6. Синдром почечной недостаточности (острой и хронической).

Практическое занятие № 6

Совместно с преподавателем учащийся у постели больного осуществляет осмотр, пальпацию, перкуссию почек. Дают оценку по жалобам и данным объективного осмотра. Принимают участие в работе нефрологического отделения. Осуществляют подготовку больных к лабораторно-инструментальным методам исследований.

Тема 3.11 Методы исследования больных с заболеваниями эндокринной системы и обмена веществ, их клинические синдромы

Расспрос. Жалобы, механизм их возникновения, слабость, похудение, ожирение, жажда, аппетит, лихорадка, повышенная возбудимость, изменение цвета кожи.

Осмотр. Гипергидроз, гиперпигментация, наличие стрии. Состояние подкожной жировой клетчатки (ожирение, похудение). Наличие отеков. Наличие экзофтальма, гиперпигментации век.

Пальпация щитовидной железы. Диагностическое значение пальпации.

Дополнительные методы исследования.

Исследование сахара в крови и моче и ацетона в моче. Сахарный профиль (гликемическая кривая). Значение определения катехоламинов и кортикостероидов. Основной обмен и методы его определения. Радиоизотопное исследование щитовидной железы. Ультразвуковое и рентгенологическое исследование костей скелета. Биохимическое исследование крови.

12	Д2 оқыту модулі - Асқорыту ағзасы патологияларының клиникалық синдромдары	2	2	
13	Д3 оқыту модулі - Бауырдың, өтқалта мен ұйқыбездің ауруларымен сырқаттанатын науқастарды тексеру әдістері	10	2	8
14	Д4 оқыту модулі - Бауырдың, өтқалта мен ұйқыбездің патологияларының клиникалық синдромдары	2	2	
15	Е құзыреттілік аумағы - Зәр шығару жүйесінің ауруларымен сырқаттанатын науқастарды тексеру әдістері			
16	Е1 оқыту модулі - Зәр шығару жүйесінің ауруларымен сырқаттанатын науқастарды тексеру әдістері	6	2	4
17	Е2 оқыту модулі - Зәр шығару жүйесі ауруларының клиникалық синдромдары	2	2	
18	Ж құзыреттілік аумағы - Қан тұзу жүйесінің ауруларымен сырқаттанатын науқастарды тексеру әдістері мен клиникалық синдромдары			
19	Ж1 оқыту модулі - Қан тұзу жүйесінің ауруларымен сырқаттанатын науқастарды тексеру әдістері мен клиникалық синдромдары	6	2	4
20	З құзыреттілік аумағы - Эндокринді жүйенің және зат алмасу ауруларымен сырқаттанатын науқастарды тексеру әдістері мен клиникалық синдромдары			
21	З1 оқыту модулі - Эндокринді жүйенің және зат алмасу ауруларымен сырқаттанатын науқастарды тексеру әдістері мен клиникалық синдромдары	6	2	4
22	И құзыреттілік аймағы – Сүйек-бұлшықет жүйесінің ауруларымен сырқаттанатын науқастарды тексеру әдістері мен клиникалық синдромдары			
23	И1 оқыту модулі - Сүйек-бұлшықет жүйесінің ауруларымен сырқаттанатын	4	2	2

	науқастарды тексеру әдістері мен клиникалық синдромдары			
24	К құзыреттілік аймағы – Аллергиялық аурулармен сырқаттанатын науқастарды тексеру әдістері			
25	К1 оқыту модулі - Аллергиялық аурулармен сырқаттанатын науқастарды тексеру әдістері мен клиникалық синдромдары	2	-	2
	Барлығы:	82	30	52
26	А құзыреттілік аумағы - Тыныс алу ағзаларының аурулары			
27	А1 оқыту модулі - Тыныс алу ағзаларының аурулары кезінде мейірбикелік үрдісті ұйымдастыру	22	10	12
28	Б құзыреттілік аумағы - Жүрек- қантамыр жүйесінің аурулары			
29	Б1 оқыту модулі - Жүрек-қантамыр жүйесі аурулары кезінде мейірбикелік үрдісті ұйымдастыру	22	10	12
30	В құзыреттілік аумағы - Аскорыту ағзаларының аурулары			
31	В1 оқыту модулі - Аскорыту ағзаларының аурулары кезінде мейірбикелік үрдісті ұйымдастыру	22	10	12
32	Г құзыреттілік аумағы - Зәр шығару ағзаларының аурулары			
33	Г1 оқыту модулі - Зәр шығару ағзаларының аурулары кезінде мейірбикелік үрдісті ұйымдастыру	10	6	4
34	Д құзыреттілік аумағы - Эндокринді жүйе мен зат алмасу аурулары			
35	Д1 оқыту модулі - Эндокринді жүйе мен зат алмасу аурулары кезінде мейірбикелік үрдісті ұйымдастыру	6	2	4
36	Е құзыреттілік аумағы - Қан түзу жүйесінің аурулары			
37	Е1 оқыту модулі - Қан түзу жүйесінің аурулары кезінде мейірбикелік үрдісті ұйымдастыру	8	4	4

Методы исследования поджелудочной железы

Расспрос. Боли, механизм их возникновения, характер, локализация, иррадиация. Другие клинические признаки.

Осмотр, пальпация и перкуссия живота. Диагностическое значение этих методов исследования.

Дополнительные методы исследования поджелудочной железы

Значение копрологического исследования. Определение активности амилазы в крови и моче.

Тема 3.8 Клинические синдромы при патологии печени, желчного пузыря и поджелудочной железы (причины, симптомы, механизм развития, методы диагностики)

1. Синдром желтухи (паренхиматозной, гемолитической, механической);
2. Синдром портальной гипертензии;
3. Гепатолиенальный синдром;
4. Синдром воспаления печени;
5. Синдром печеночной недостаточности (печеночная кома);
6. Синдром дискинезии желчного пузыря;
7. Синдром воспаления желчного пузыря;
8. Синдром воспаления поджелудочной железы.

Практическое занятие № 5

Совместно с преподавателем учащийся у постели больного осуществляет осмотр, пальпацию, перкуссиию, аускультацию при заболеваниях печени, желчного пузыря и поджелудочной железы. Дают оценку по жалобам и данным объективного осмотра. Принимают участие в работе гастроэнтерологического отделения. Осуществляют подготовку больных к лабораторно-инструментальным методам исследований.

Тема 3.9 Методы исследования больных с заболеваниями мочевыделительной системы

Расспрос. Боли в области почек, механизм их возникновения. Характер, интенсивность, продолжительность, иррадиация. Отеки. Механизм отеков. Отличие почечных отеков от отеков у больных с заболеваниями органов кровообращения. Нарушение мочевого выделения. Дизурия, олигурия, полиурия, никтурия, поллакиурия.

Головные боли. Одышка, механизм ее возникновения. Диспептические явления. Кровоточивость, кожный зуд.

Осмотр. Внешний вид больного с заболеванием почек. Припухлость и краснота в поясничной области. Особенности распределения отеков и отличие их от отеков другого происхождения. Расчесы на коже и наличие кристаллов мочевины.

Пальпация. Методика пальпации почек, мочеточниковых точек (верхняя, средняя, нижняя) в горизонтальном и вертикальном положении. Опухание, смещение, увеличение и болезненность почек.

Практическое занятие № 4

Совместно с преподавателем учащийся у постели больного осуществляет осмотр, пальпацию, перкуссию, аускультацию при заболеваниях органов пищеварения. Дают оценку по жалобам и данным объективного осмотра. Принимают участие в работе гастроэнтерологического отделения. Осуществляют подготовку больных к лабораторно-инструментальным методам исследований.

Тема 3.7 Методы исследования больных с заболеваниями печени, желчного пузыря и поджелудочной железы

Расспрос. Боли в правом подреберье. Механизм их возникновения. Характер, иррадиация, продолжительность, условия их возникновения. Диагностическое значение.

Диспепсические признаки: тошнота, рвота, отрыжка, вздутие живота. Нарушение аппетита и вкуса, изменение стула.

Желтуха. Изменения окраски кожных покровов и видимых слизистых, мочи, испражнений. Кожный зуд.

Осмотр. Степень нарушения питания. Состояние кожных покровов. Наличие сосудистых звездочек, ксантелазмы, расчесов, печеночных ладоней, гемморогии. Желтуха. Виды желтух, механизм возникновения. Симптомы «барабанных палочек», гинекомастия, выпадение волос.

Осмотр живота: увеличение живота (наличие асцита). Выпячивание подреберий (увеличение печени и селезенки). Наличие венозных коллатералей на передней брюшной стенке. Состояние пупочного кольца.

Пальпация. Методика пальпации печени. Край печени: форма (тонкий, округлый), консистенция (мягкий, плотный). Поверхность печени: гладкая бугристая, зернистая. Болезненность печени. Методика пальпации печени при асците.

Желчный пузырь. Методика пальпации желчного пузыря и характеристика пальпаторных данных при его увеличении (консистенция, болезненность). Пальпация селезенки. Методика пальпации и характеристика пальпаторных данных при ее увеличении.

Перкуссия живота. Изменение перкуторного звука. Определение асцита. Перкуссия границ абсолютной печеночной тупости. Размеры печени по Курлову. Перкуссия селезенки.

Аускультация. Наличие шума трения брюшины в области правого и левого подреберья. Диагностическое значение.

Дополнительные методы исследования печени и желчного пузыря

Определение показателей пигментного обмена, жирового обмена, углеводного и белкового обменов. Исследование ферментов. Дуоденальное зондирование. Диагностическое значение. Общие представления об инструментальных методах исследования: пункция печени, лапароскопия, ультразвуковой метод. Радиозотопное исследование функции печени. Сканирование печени и желчного пузыря. Рентгенологическое исследование желчного пузыря, общие представления о холецистографии, холеграфии, холангиографии, спленопортографии, компьютерной томографии печени.

38	Ж құзыреттілік аумағы - Сүйек-бұлшықет жүйесінің аурулары			
39	Ж1 оқыту модулі - Сүйек-бұлшықет жүйесінің аурулары кезінде мейірбикелік үрдісті ұйымдастыру	4	2	2
40	3 құзыреттілік аумағы - Дәнекер тіннің диффузды аурулары			
41	31 оқыту модулі - Дәнекер тіннің диффузды аурулары кезінде мейірбикелік үрдісті ұйымдастыру	2	2	
42	И құзыреттілік аумағы – Аллергиялық аурулар			
43	И1 оқыту модулі - Аллергиялық аурулар кезінде мейірбикелік үрдісті ұйымдастыру	2	2	
	Барлығы:	98	48	50
	Жиыны:	180	78	102

3.1* Орта буынды мамандарға арналған модульдік оқу бағдарламасының тақырыптық жоспары

Ескертпе: Білім беру оқу бағдарламасын қараңыз

3.2 Пәннің үлгілік оқу бағдарламасының мазмұны

1 бөлім Кіріспе

1.1 тақырып Пәнге кіріспе, мәні, оның мақсаты мен міндеттері, даму кезеңдері, мейірбикенің науқасты тексерудегі ролі

Ішкі аурулар медицинасының жалпы медициналық білім берудегі мәні. Ішкі аурулар ілімінің қысқаша тарихи дамуы. Ежелгі Египет, Үнді, Қытай, Ежелгі Греция медицинасы, Гиппократ мектебі - клиникалық медицинаның бастауы. Абу Али Ибн Сина еңбектерінің Еуропа медицинасына тигізген ықпалы. Зерттеудің диагностикалық әдістерінің дамуындағы Ауэнбургтердің, Лаэннектің, Мудровтың, Захарьиннің, Остроумовтың еңбектері. XIX ғасырда Еуропа мен Ресейдегі медицинаның дамуы. Кеңес Одағындағы медициналық мектептер.

Аурухананың терапиялық бөлімінде жұмысты ұйымдастыру. Ішкі аурулар пропедевтикасының негізгі міндеттері, Семиотика, диагноз, диагностика туралы түсініктер. Дәрігерлік этика және деонтология.

2 бөлім Клиникалық тексеру әдістері

2.1 тақырып Сұрастыру және науқасты жалпы қарап тексеру. Объективті тексеру әдістемесі, техникасы және диагностикалық мәні. Қосымша тексеру әдістері

Сұрастыру. Сұрастырудың мәні. Науқастарды зерттеу тәсілдері ретінде анамнезді жинаудағы Г.А. Захарьиннің рөлі. Сұрастыру үлгісі, төлқұжат бойынша мәліметтер, науқас шағымдары. Науқастың шағымдары: негізгі және қосымша. Негізгі шағымды жете анықтау. Науқастың өмір тарихы, қысқаша биографиялық мәліметі, отбасылық, еңбек және тұрмыстық анамнезі, зиянды әдеттері, науқастың тамақтануы, сырқаттанған ауруларының түрлері, аллергиялық анамнезі. Тұқым қуалаушылық. Туберкулез және жұқпалы (венерологиялық) аурулармен ауыратын науқастармен қатынаста болуын анықтау.

Жалпы қарап тексеру. Науқастың жалпы жағдайы. Сана-сезімі (анық, ступор, сопор, кома). Науқастың жағдайы (белсенді, сылбыр, мәжбүр қалып). Дене бітімі. Конституция және конституция түрлері туралы ұғым.

Тері және сілемей қабаты. Бозару. Қызару. Көгеру. Сарғаю. Пигментация және депигментация. Терінің ылғалдануы және құрғақтануы. Тыртықтар, бөртпелер, қанталауы, қасыну. Трофикалық ойықжаралар, жауыржаралар. Терінің серпімділігі.

Теріасты шелмайы. Оның дамуы (нашар, қалыпты, өте жоғары). Май жиналған орындар. Кахексия. Ісіктер, оның орналасуы, таралуы (жалпы және жергілікті).

Лимфа түйіндері. Оларды зерттеу әдістемесі. Көлемін, конституциясын, ауру сезімін, қозғалғыштығын анықтау. Өзара және көрші тіндермен жабысуы.

Бұлшықеттер. Олардың даму деңгейі, қуаттылығы, күші. Бұлшықеттің атрофиясы (жалпы түрде және әр жерде).

Сүйектер: формасы, деформацияларының болуы, ұстағанда, соққылағанда ауырсынуы. Сүйектердің сынуы туралы ұғым.

Буындар. Конфигурациясының өзгеруі. Ісінуі, қозғалған кезде ауырсынуы және сытырлауы. Белсенді және сылбыр қозғалыстардың ауқымы.

Антропометриялық өлшеу. Бойы, салмағы. Өлшеу техникасы. Антропометриялық өлшеудің мәні.

Дене жылуы.

Пальпация. Мәні, негізі түрлері (беткей, терең, жылжымалы, бимануалды), жүргізу ережелері және техникасы.

Перкуссия. Зерттеу әдісі түріндегі перкуссияның қысқаша тарихы мәліметі. Бұл әдісті қолданудағы Ауэнбургтің рөлі. Перкуссияның физикалық негіздері. Салыстырмалы және топографиялық перкуссия, олардың жалпы ережелері.

Аускультация. Зерттеу әдісі түріндегі аускультация бойынша қысқаша мәлімет. Лаэннектің рөлі. Аускультация әдісінің физикалық негіздері. Аускультация ережесі мен техникасы.

Зертханалық зерттеу әдістерінің мәні. Қанды, зәрді, нәжісті, қақырықты, шайынды суды, асқазан құрамын, өтті зерттеудің негізгі әдістері. Зертханалық және аспаптық зерттеуді өткізудегі мейіркелердің рөлі.

пищи, примеси крови, слизи. Запоры и поносы, причины возникновения. Диагностическое значение.

Осмотр. Осмотр полости рта. Язык: положение языка в ротовой полости, наличие отечности, влажность, характер и выраженность сосочкового слоя, трещин, язв. Состояние зубов. Десны. Состояние мягкого и твердого неба. Осмотр живота в горизонтальном и вертикальном положении больного. Форма живота. Его объем (метеоризм, ожирение, асцит), участие в дыхании, асимметрия, развитие венозных коллатералей на передней брюшной стенке.

Пальпация. Методика поверхностной ориентировочной пальпации живота. Определение болезненности и напряжения брюшных мышц. Глубокая скользящая методическая пальпация живота по методу В.П. Образцова и Н.Д. Стражеско. Последовательность пальпации: сигмовидная кишка, слепая, конечный отрезок подвздошной, поперечно-ободочная кишка, восходящий и нисходящий отделы толстой кишки. Данные пальпации: расположение, подвижность, болезненность, консистенция, величина, характер поверхности, наличие урчания. ЖЕЛУДОК. Определение нижней границы желудка перкуссией.

Перкуссия живота. Характер перкуторного звука: тимпанический, притупленно-тимпанический, тупой. Определение свободной и осумкованной жидкости в брюшной полости методом перкуссии и флюктуации.

Аускультация. Выслушивание перистальтики желудка и кишечника, шума трения листков брюшины.

Дополнительные методы исследования органов пищеварения.

Понятие о pH- метрическом исследовании желудка. Методы исследования *Helicobacter Pylori* (морфологические, дыхательный тесты).

Копрологическое исследование. Определение цвета, запаха, формы, консистенции, примеси. Химическое исследование: реакция, определение скрытой крови, желчные пигменты. Микроскопическое исследование: мышечные волокна, соединительная ткань, жир, растительная клетчатка, зерна крахмала и элементы пищевого происхождения, эпителий, лейкоциты, эритроциты, макрофаги, клетки опухоли, наличие простейших, гельминтов. Диагностическое значение копрологического исследования. Эндоскопическое исследование желудочно-кишечного тракта (общие принципы). Эзофагоскопия. Гастродуоденоскопия. Колоноскопия. Ректороманоскопия, биопсия. Цитологическая диагностика. Лапароскопия. Диагностическое значение радиоизотопного и ультразвукового исследования при заболеваниях органов пищеварения.

Тема 3.6 Клинические синдромы при патологии органов пищеварения (причины, симптомы, механизм развития, методы диагностики)

1. Синдром дисфагии;
2. Синдром нарушения моторно-эвакуаторной функции желудка;
3. Диспепсический синдром;
4. Синдром боли в животе;
5. Синдром пищевода, желудочного и кишечного кровотечения;
6. Синдром нарушения пищеварения и всасывания.

Дополнительные методы исследования сердечно-сосудистой системы.

Лабораторные методы исследования. Интерпретация активности ферментов, определения общего белка и белковых фракций, С-реактивного белка. Значение определения холестерина и липопротеидов.

Электрокардиография. Техника электрокардиографии. Регистрация электрокардиограммы в 12-ти отведениях (стандартных, грудных и однополюсных). Электрокардиография в норме. Анализ расширокки ЭКГ. Изменения ЭКГ при стенокардии и остром инфаркте миокарда. Фонокардиография. Диагностическое значение. Рентгенологическое исследование сердца. Радиоизотопные методы исследования. Общие понятия о диагностическом значении этих методов.

Тема 3.4 Клинические синдромы при сердечно-сосудистой патологии (причины, симптомы, механизм развития, методы диагностики)

1. Синдром артериальной гипертензии (эссенциальная и симптоматическая);
2. Синдром коронарной недостаточности (острая и хроническая);
3. Синдром острой сердечной недостаточности (левожелудочковой и правожелудочковой). Сердечная астма, отек легких;
4. Синдром хронической сердечной недостаточности (левожелудочковой и правожелудочковой). Стадии хронической сердечной недостаточности;
5. Синдром острой сосудистой недостаточности (обморок, коллапс, шок);
6. Синдром гипертензии малого круга кровообращения;
7. Синдром внезапной смерти.

Практическое занятие № 3

Совместно с преподавателем учащийся у постели больного осуществляет осмотр, пальпацию, перкуссию, аускультацию при заболеваниях сердечно-сосудистой системы. Дают оценку по жалобам и данным объективного осмотра. Принимают участие в работе кардиологического отделения. Осуществляют подготовку больных к лабораторно-инструментальным методам исследований.

Тема 3.5 Методы исследования больных с заболеваниями органов пищеварения

Расспрос. Боли в полости рта. Горечь во рту. Запах изо рта. Глотание (свободное, затрудненное, невозможное). Срыгивание. Боли. Механизм возникновения. Локализация, иррадиация болей, характер, зависимость боли от приема пищи. Их интенсивность, продолжительность, время возникновения, средства, способствующие облегчению болей.

Диспепсические расстройства: тошнота, рвота, отрыжка, изжога, вздутие живота. Детализация этих симптомов, степень выраженности, связь с приемом пищи, ее количеством и качеством, какие средства способствуют облегчению этих признаков. Диагностическое значение.

Аппетит: хороший, плохой, повышен, полностью отсутствует. Отвращение к пище (мясной, жирной). Похудание. Диагностическое значение. Стул: частота за сутки, цвет, форма, консистенция, количество, запах, наличие частиц непереваренной

№ 1 практикалық сабақ

Наукасты сұрастыру – наука туралы жалпы мәлімет, шағымы, ауру және өмір анамнезі. Оқытушымен бірге білім алушылар наука төсегінде наукасты жалпы қарап тексеру, пальпация, перкуссия, аускультация жүргізу, жағдайын бағалау. Наукасты әртүрлі зертханалық және аспаптық зерттеулерге дайындау ерекшеліктері. Зерттеуге материалдар алу техникасы. Зертханаға жолдама ресімдеу және материалдарды жеткізу.

3 бөлім Арнайы бөлім

3.1 такырып Тыныс алу ағзаларының ауруларымен сырқаттанған науқастарды тексеру әдістері

Сұрастыру. Негізгі шағымдары және олардың пайда болу механизмі, құрғақ және қақырықты жөтел, интенсивті немесе әлсіз, үнемі немесе ұстама тәрізді жөтелдер, пайда болу уақыты, пайда болу жағдайы және жөтелді тоқтату түрі.

Қақырық, пайда болу уақыты, түрі, түсі, мөлшері, консистенциясы, иісі, қан араласуы. Қан түкіру, өкпеден қан кету.

Кеуде тұсының ауырсынуы-үдемелігі, сипаты, таралуы, жөтелмен және тыныс алумен байланысы. Демікпе – сипаты, пайда болуы, ұзақтығы. Демікпенің түрлері.

Қызу көтерілуі, терлеу, қалтырау. Температуралық қысықтың түрлері.

Дауыс өзгерісі. Дыбыс шықпай қалуы (афония), дауыстың қарлығы. Мұрынмен дем алудың бұзылуы. Диагностикалық мәні.

Қарап тексеру. Наукастың мәжбүрлік қалпы. Тыныс алу түрлері: мұрынмен, ауызбен, еркін және қиналып дем алу. Орталық көгеру, оның патогенезі. Кеуде пішіні: нормостениялық, астениялық, гиперстениялық. Кеуденің патологиялық пішіндері (эмфиземалық, паралитикалық, рахиттік, шөлмектәрізді, «ладья» тәрізді). Бұғанаасты және бұғанаүсті шұңқырларының айқындылығы. Кеуденің симметриялығы (томпайып шығып тұру, ішке қарай кіріп тұру, бір жаққа қарай қисаю). Омыртқаның қисаюы: лордоз, кифоз, сколиоз, кифосколиоз.

Тыныс алу түрлері: кеуделік, құрсактық, аралас. Тыныс алу қозғалысының симметриялығы, қосымша бұлшықеттердің тыныс алуға қатысуы. Тыныс алудың бір минуттағы жиілігі, тереңдігі және ырғақтығы. Тыныс алу тереңдігі мен ырғақтығының бұзылуы: Куссмауль бойынша - терең, Чейн-Стокс – аритмиялық және Биот тынысы, еңтікпенің объективті белгілері. Диагностикалық мәні.

Пальпация. Кеудені пальпациялау әдістемесі. Ауырсыну аумақтарының пайда болуы. Кеуденің резистенттілігін анықтау. Дауыс дірілін анықтау. Диагностикалық мәні.

Перкуссия. Салыстырмалы перкуссия, оның ережесі. Қалыпты және патологиялық жағдайларда перкуторлық дыбыстың кеуденің симметриялық бөліктерінде өзгеру түрлері (анық өкпелік, дабыл үніне ұқсас, қорапты, тұйықталған-дабылды). Диагностикалық мәні.

Топографиялық перкуссия. Кеуденің топографиялық сызықтары. Өкпенің жоғарғы шекарасын анықтау: өкпе ұшының биіктігін алдынан, артынан анықтау. Өкпенің төменгі шекараларын анықтау және өкпенің төменгі жиегінің қозғалғыштығын

анықтау, өзгеру себептерін анықтау. Диагностикалық мәні.

Аускультация. Өкпені аускультациялау әдістері. Негізгі және қосымша тыныс шулары, олардың пайда болу механизмі және диагностикалық мәні. Везикулярлы тыныс, оның әлсіреуі немесе күшеюі. Бронхиалды тыныс және оның түрлері. Диагностикалық мәні. Сырылдар, олардың пайда болу механизмі. Құрғақ сырылдар – төмен тембрлі (бас), жоғары тембрлі (дискантты). Ығалды сырылдар: ұсақ-, орташа- және үлкенкөпіршікті, ашық және ашық емес. Сырылдардың орналасуы және таралуы. Крепитация. Плевралардың үйкелесу шуы. Қосымша тыныс шуларының диагностикалық мәні. Бронхофония, оны анықтайтын әдістемесі. Оның тыныс алу жүйесі ауруларындағы диагностикалық мәні.

Тыныс алу ағзаларын зерттеудің қосымша әдістері.

Қақырықты зерттеудің зертханалық әдістері, плевра қуысының сұйықтығын қарап тексеру. Зерттеудің аспаптық әдістерінің диагностикалық мәні: өкпе рентгеноскопиясы және рентгенографиясы, томографиясы, компьютерлі томографиясы, бронхоскопиясы. Өкпенің және плевралардың биопсиясы.

Сыртқы тыныс алу қызметін зерттеу: спирометрия, спирография. Плевмотахометрия және пневмотахография туралы ұғым. Функциональдық зерттеудің тыныс алу жеткіліксіздігін анықтаудағы мәні.

3.2 тақырып Өкпе патологиясы кезіндегі клиникалық синдромдар (себептері, симптомдары, даму механизмі, диагностика әдістері)

1. Бронх өткізгіштігінің бұзылу синдромы;
2. Өкпе тінінің тығыздалу синдромы;
3. Өкпеде қуыс пайда болу синдромы;
4. Өкпе тінінің ауаға толу синдромы;
5. Плевра қуысына сұйықтық жиналу синдромы (гидроторакс);
6. Плевра қуысына ауа жиналу синдромы (пневмоторакс);
7. Ателектаз синдромы (компрессиялық, обтурациялық);
8. Тыныс алу жеткіліксіздігі синдромы (жедел және созылмалы).

№ 2 практикалық сабақ

Оқытушымен бірге білім алушылар тыныс алу жүйесінің ауруларымен сырқаттанатын науқастарды төсек орнында жалпы қарап тексеру, оларға пальпация, перкуссия, аускультация жүргізу. Науқастың жағдайын бағалау. «Пульмонология» бөлімшесінің жұмысына қатысу. Науқастарды әртүрлі зертханалық және аспаптық тексерулерге дайындау.

3.3 тақырып Жүрек-қантамыр жүйесінің ауруларымен сырқаттанатын науқастарды тексеру әдістері

Сұрастыру. Негізгі шағымдар және олардың даму механизмі.

Жүрек тұсының ауырсынуы. Пайда болу механизмі. Ауырсынуды нақтылау. Ауырсынудың орналасуы, түрі, таралу бағыты, ұзақтығы, қарқындылығы, физикалық күшпен, кобальжұмен байланысы, ауырсынуды басу тәсілдері.

деления. Осуществляют подготовку больных к лабораторно-инструментальным методам исследования.

Тема 3.3 Методы исследования больных с заболеваниями сердечно-сосудистой системы.

Расспрос. Основные жалобы и механизм их развития.

Боли в области сердца. Механизм возникновения. Детализация болей. Локализация, характер, иррадиация, продолжительность, интенсивность, связь с физической нагрузкой, волнением, способы купирования.

Одышка. Механизм возникновения. Связь одышки с физической нагрузкой. Удушье (сердечная астма), время и условия возникновения, длительность приступов и их купирование.

Сердцебиение, перебои в сердце. Причины перебоев в сердце. Нарушение ритма сердечных сокращений (постоянный, приступообразный), их продолжительность, диагностическое значение.

Осмотр. Положение больного, окраска кожных покровов: цианоз, бледность, румянец, отличие центрального и периферического цианоза.

Отеки, механизм их возникновения, локализация, распространенность, степень выраженности. Анасарка. Диагностическое значение этих изменений. Осмотр периферических сосудов. Пульсация сонных артерий, других сосудов. Набухание и пульсация вен. Осмотр области сердца: сердечный горб, верхушечный и сердечный толчок.

Пальпация. Пальпация верхушечного толчка. Характеристика, сила, высота, площадь. Определение систолического и диастолического дрожания. Диагностическое значение.

Перкуссия. Методика определения границ относительной и абсолютной тупости сердца, поперечника сосудистого пучка. Определение конфигурации относительной тупости сердца. Диагностическое значение изменения границ сердца.

Аускультация. Методика аускультации сердца. Аускультация при различных положениях больного, в различные фазы дыхания, в покое и при физической нагрузке. Места выслушивания сердца и истинная проекция клапанов на грудную клетку. Порядок выслушивания сердца. Отличие при аускультации сердца систолы от диастолы желудочков. Тоны сердца, механизм их возникновения. Основные тоны (I и II) и дополнительные (III и IV) тоны. Шумы сердца. Механизм возникновения. Классификация шумов. Отношение шумов к фазам сердечной деятельности. Места наилучшего выслушивания шумов. Проводимость шумов. Отличие функциональных шумов от органических. Шум трения перикарда, плевроперикардильные шумы. Диагностическое значение.

Пульс. Пальпация височных, сонных, лучевых, подколенных артерий и артерий тыла стопы. Свойства пульса на лучевых артериях. Сравнение пульса на обеих руках, частота, ритм. Аритмия, определение по пульсу. Наполнение, напряжение, величина, форма пульса. Дефицит пульса. Определение артериального давления (АД). Методика и техника. Систолическое, диастолическое, среднее АД и пульсовое АД. Понятие об артериальной гипертензии и гипотензии.

стей. Определение резистентности грудной клетки. Определение голосового дрожания. Диагностическое значение.

Перкуссия. Сравнительная перкуссия, ее правила. Характер перкуторного звука на симметричных участках грудной клетки в норме и патологии (ясный легочной, тимпанический, коробочный, притупленный, тупой, притупленно-тимпанический). Диагностическое значение. Топографическая перкуссия. Топографические линии грудной клетки. Определение верхних границ легких: высота стояния верхушек спереди и сзади. Определение нижних границ легких и подвижности нижних краев легких, причины изменений. Диагностическое значение.

Аускультация. Методика аускультация легких. Основные и побочные (патологические) дыхательные шумы, механизм их возникновения и диагностическое значение. Везикулярное дыхание, его ослабление или усиление. Бронхиальное дыхание и его разновидности. Диагностическое значение. Хрипы, механизм их образования. Сухие хрипы-низкого тембра (басовые), высокого тембра (дискантовые). Влажные хрипы: мелко-, средне- и крупнопузырчатые; звонкие и незвонкие; локализация и распространенность хрипов. Крепитация. Шум трения плевры. Диагностическое значение побочных дыхательных шумов. Бронхофония, методика ее определения. Значение в диагностике дыхательной системы.

Дополнительные методы исследования органов дыхания.

Лабораторные методы исследования мокроты, плевральной жидкости методом осмотра. Диагностическое значение инструментальных методов исследования: рентгеноскопия, рентгенография легких, томография, компьютерная томография, бронхоскопия. Биопсия легких и плевры. Исследование функции внешнего дыхания: спирометрия, спирография. Понятие о пневмотахометрии и пневмотахографии. Значение функционального исследования органов дыхания в диагностике дыхательной недостаточности.

Тема 3.2 Клинические синдромы при легочной патологии (причины, симптомы, механизм развития, методы диагностики)

1. Синдром нарушения бронхиальной проходимости;
2. Синдром уплотнения легочной ткани;
3. Синдром наличия полости в легком;
4. Синдром повышенной воздушности легочной ткани;
5. Синдром скопления жидкости в плевральной полости (гидроторакс);
6. Синдром скопления воздуха в плевральной полости (пневмоторакс)
7. Синдром ателектаза (компрессионного и обтурационного);
8. Синдром дыхательной недостаточности (острой и хронической).

Практическое занятие № 2

Совместно с преподавателем учащийся у постели больного осуществляет осмотр, пальпацию, перкуссию, аускультацию при заболеваниях органов дыхания. Дают оценку состояния больного. Принимают участие в работе пульмонологического от-

Ентігу. Пайда болу механизмі. Ентігудің физикалық күшпен байланысы. Тұншығу (жүрек демікпесі), пайда болу уақыты мен жағдайы, ұстаманың ұзақтығы және оны тоқтату.

Жүрек соғуы, жүректің шалыс соғуы. Жүректің шалыс соғуының себептері. Жүрек ырғағының бұзылуы (тұрақты, ұстамалы түрде), олардың ұзақтығы, диагностикалық мәні.

Қарап тексеру. Науқастың қалпы, терінің түсі: көгеру, бозару, беттің шырайы, орталық және шеткі көгерудің айырмашылықтары.

Ісіну – пайда болу механизмі, орналасуы, таралуы, көрініс дәрежесі. Анасарка (жалпы ісік). Осы өзгерістердің диагностикалық мәні. Шеткі қан тамырларды қарап тексеру. Күретамыр соғысы, басқа тамырлардың соғысы. Веналардың ісінуі және соғысы. Жүрек тұсын қарап тексеру: жүрек дөңесі, жүрек ұшының және жүрек соғысы. Пальпация. Жүрек ұшы соғысының пальпациясы. Сипаттамасы, күші, биіктігі. Систолалық және диастолалық дірілді анықтау. Диагностикалық мәні.

Перкуссия. Жүректің салыстырмалы және нақты тұйық дыбыс шекараларын анықтау, тамыр шоғырының шекарасын анықтау. Жүрек конфигурациясын анықтау. Жүрек шекарасы өзгерістерінің диагностикалық мәні.

Аускультация. Жүректі аускультациялау әдістері. Науқасты әртүрлі жағдайда тыңдау, тыныс алудың әртүрлі фазаларында, тыныштық пен физикалық күш түсіре отырып тыңдау. Жүректі тыңдау нүктелері, жүрек қақпақшаларының кеудедегі кескіні. Жүректі тыңдау реті.

Жүрек аускультациясы кезінде қарынша систоласы мен диастоласының арасындағы айырмашылық. Жүрек тондары, олардың пайда болу механизмі. Негізгі тондар (I және II) және қосымша (III және IV) тондар. Жүрек шулары. Пайда болу механизмі. Шулардың жіктелуі.

Шудың жақсы тыңдалатын нүктелері. Шудың берілуі. Функционалды шудың органикалық шудан айырмашылығы. Перикардтың, плевроперикардтың үйкеліс шулары. Диагностикалық мәні.

Қан тамырлар соғысы. Самай, күретамыр, кәріжілік, тізаасты және аяқбасының сырқы артерияларының соғысы. Кәріжілік артериясы соғысының мәні. Екі қолдағы қантамыр соғысының жиілігін, ырғақтығын салыстыру. Аритмия, қантамыр соғысы арқылы анықтау. Қантамырлар соғысының толықтығы, кернеулігі, көлемі, формасы. Қантамыр соғысының тапшылығы. Артериялық қан қысымын (АҚ) анықтау. Әдістемесі мен техникасы. Систолалық, диастолалық, орташа және пульстік АҚ. Артериялық гипертензия мен гипотензия туралы түсінік.

Жүрек-қантамыр жүйесін зерттеудің қосымша әдістері.

Зертханалық зерттеу әдістері. Ферменттердің белсенділігін талдау, жалпы белокты, белок фракциясын, С реактивті белокты анықтау. Диагностикалық мәні. Холестерин мен липопротеидтерді анықтаудың мәні.

Электрокардиография. Электрокардиографияның техникасы. 12 жалғамды электрокардиограмманы тіркеу (стандартты, кеуделік, бір полюсті). Қалыпты жағдайдағы ЭКГ. ЭКГ талдау. Стенокардия және миокардтың жіті инфаркты кезінде ЭКГ-гі өзгерістер. Фонокардиография. Диагностикалық мәні. Жүректі рентгенологиялық

зерттеу. Зерттеудің радиоизотопты әдістері. Осы әдістердің диагностикалық мәні туралы түсінік.

3.4 тақырып Жүрек-қан тамыр патологиялары кезіндегі клиникалық синдромдар (себептері, симптомдары, даму механизмі, диагностика әдістері)

1. Артериальдық гипертензия синдромы (эссенциалды және симптоматикалық);
2. Коронарлық жеткіліксіздік синдромы (жіті және созылмалы);
3. Жүрек функциясының жіті жеткіліксіздігі синдромы (сол қарыншалық және оң қарыншалық); Жүрек демікпесі, өкпе шемені
4. Жүрек функциясының созылмалы жеткіліксіздігі синдромы (сол қарыншалық және оң қарыншалық);
5. Қан тамырдың жіті жеткіліксіздігі синдромы (естен тану, коллапс, шок);
6. Кіші қан айналым шеңберіндегі гипертензия синдромы;
7. Кенеттен олу синдромы.

№ 3 практикалық сабақ

Оқытушымен бірге білім алушылар жүрек-тамыр жүйесі ауруларымен сырқаттанатын науқастарды төсек орнында жалпы қарап тексеру, жүрекке пальпация, перкуссия, аускультация жүргізу. Науқастың жағдайын бағалау. Кардиология бөлімшесінің жұмысына қатысу. Науқастарды әртүрлі зертханалық және аспаптық тексерулерге дайындау.

3.5 тақырып Асқорыту ағзаларының ауруымен сырқаттанған науқастарды тексеру әдістері

Сұрастыру. Ауыз қуысының ауырсынуы. Ауызға ащы дәм келу. Ауыздан жағымсыз иіс шығу. Жұтыну (еркін, қиын, мүмкін болмауы). Кекіру. Ауырсыну. Пайда болу механизмі. Ауырсынудың орналасуы, берілуі, сипаттамасы, тамақ ішумен байланысы. Ауырсынудың үдемелілігі, ұзақтығы, басталған уақыты, ауырсынуды жеңілдететін заттар.

Диспепсиялық бұзылыстар: жүрек айну, құсу, кекіру, «асқазаның қыжылдауы», іштің кебуі. Осы симптомдарды нақтылап талдау, дәрежелігін көрсету. Тамақпен байланысын көрсету, оның көлемімен, сапасымен байланыстылығын анықтау. Бұл белгілерді қандай заттармен жеңілдетуге болады. Диагностикалық мәні.

Тәбеттің жақсы, нашар, жоғары болуы, тәбеттің болмауы. Тамақтан жиіркену (ет тағамына, майлы тағамға). Диагностикалық мәні. Арықтау. Диагностикалық мәні. Нәжіс: тәуліктік жиілігі, түсі, формасы, тығыздығы, қорытылмаған астың қалдықтары, қан араласуы, сілемейлердің нәжісте кездесуі. Іш қату және іш өту пайда болу себептері. Диагностикалық мәні.

Қарап тексеру. Ауыз қуысын қарап тексеру. Тілдің ауыз қуысындағы қалпы, тілдің ісінуі, ылғалдылығы, емізікшелі қабықтың сипаттамасы, тілдің ойылуы. Тістердің жағдайы. Қызыл иек. Жұмсақ және қатты таңдайдың жағдайы.

Науқасты жатқызып және тұрғызып тексеру. Іштің пішіні. Оның көлемі (іштің кебуі, май басуы, сұйықтық жиналуы), тыныс алуда қатысуы, асимметриясы, құрсақтың

Роль Ауэнбруггера в разработке метода. Физические основы перкуссии. Правила и техника перкуссии. Сравнительная и топографическая перкуссия, их общие правила.

Аускультация. Краткие сведения о развитии аускультации как метода исследования. Роль Лаэннека. Физические основы метода аускультации. Правила и техника аускультации.

Значение лабораторных методов исследования. Основные методы исследования крови, мочи, кала, мокроты, промывных вод, желудочного содержимого, желчи и др. Роль медсестры в проведении лабораторных и инструментальных исследований.

Практическое занятие № 1

Опрос пациента – общие сведения о больном, жалобы, анамнез заболевания и жизни. Совместно с преподавателем учащиеся у постели больного проводят осмотр больного, оценивают его состояние, проводят пальпацию, перкуссию, аускультацию. Особенности подготовки больных к различным лабораторным и инструментальным методам исследования. Техника забора материала на исследование. Оформление направлений и доставка материала в лабораторию.

Раздел 3 Специальная часть

Тема 3.1 Методы исследования больных с заболеваниями органов дыхания

Расспрос. Основные жалобы и их механизм возникновения, кашель сухой или с мокротой, интенсивный или слабый, постоянный или приступообразный, время появления; условия появления и купирования кашля. Мокрота, время появления, характер, цвет, количество, консистенция, запах, примесь крови.

Кровохарканье, легочное кровотечение.

Боли в грудной клетке – интенсивность, характер, иррадиация, связь с дыханием и кашлем. Одышка – характер, время появления, продолжительность. Виды одышки. Лихорадка, потливость, ознобы. Типы температурных кривых. Изменения голоса. Афония, охриплость. Нарушение носового дыхания. Диагностическое значение.

Осмотр. Вынужденное положение больного. Характер дыхания: носом, ртом, свободное, или затрудненное дыхание. Центральная цианоз, его патогенез. Форма грудной клетки: нормостеническая, гиперстеническая, астеническая. Патологические формы грудной клетки (эмфизематозная, паралитическая, рахитическая, ладьевидная, воронкообразная). Выраженность над и подключичных ямок, положение лопаток и ключиц. Симметричность грудной клетки (локальные выпячивания или западения, увеличение или уменьшение одной из половин). Искривление позвоночника: лордоз, кифоз, сколиоз, кифосколиоз.

Тип дыхания: грудной, брюшной, смешанный. Симметричность дыхательных движений, участие в дыхании вспомогательных мышц. Число дыханий в минуту, глубина и ритм дыхания. Нарушение глубины и ритма дыхания; глубокое – Кулссмауля, аритмическое – Чейн-Стокса и Биота. Объективные признаки одышки. Диагностическое значение.

Пальпация. Методика пальпации грудной клетки. Появление болезненных обла-

ческих методов исследования. Развитие медицины в XIX веке в Европе и России. Советская медицинская школа.

Организация работы терапевтического отделения больницы. Основные задачи пропедевтики внутренних болезней. Понятие о семиотике, диагнозе, диагностике. Врачебная этика и деонтология.

Раздел 2 Клинические методы исследования

Тема 2.1 Расспрос и общий осмотр больного. Объективные методы обследования больного, их методика, техника и диагностическое значение. Дополнительные методы диагностики

Расспрос. Значение расспроса. Роль Г.А. Захарьина в разработке анамнеза как метода исследования больного. Схема расспроса: паспортные сведения, жалобы больного. Жалобы больного: основные и дополнительные. Детализация основных жалоб. История жизни больного, краткие биографические данные, семейный, трудовой и бытовой анамнез, вредные привычки, питание больного, перенесенные заболевания, аллергологический анамнез. Наследственность. Контакт с больными туберкулезом и венерическими заболеваниями.

Общий осмотр. Общее состояние больного. Сознание (ясное, ступор, сопор, кома). Положение больного (активное, пассивное, вынужденное). Телосложение. Понятие о конституции и конституциональных типах.

Кожа и слизистые оболочки. Бледность. Гиперемия. Цианоз. Желтушность. Пигментация и депигментация. Влажность сухость кожи. Рубцы, высыпания, геморрагии, расчесы. Трофические язвы, пролежни. Тургор кожи.

Подкожно-жировая клетчатка. Ее развитие (слабое, умеренное, чрезмерное). Места наибольшего отложения жира. Кахексия. Наличие пастозности и отеков, их локализация, распространенность (общие и местные).

Лимфатические узлы. Методика их исследования. Определение величины, консистенции, болезненности, подвижности. Сращения между собой и окружающими тканями.

Мышцы. Степень их развития, тонус, сила мышц. Атрофия мышц (общая и местная).

Общее представление о диагностическом значении рентгенологического, радиоизотопного, ультразвукового методов исследования заболеваний поджелудочной железы.

Кости: форма, наличие деформации, болезненность при ощупывании и поколачивании. Понятие о переломах костей.

Суставы. Изменение конфигурации. Припухлость, болезненность и хруст при движениях. Объем активных и пассивных движений.

Антропометрические измерения. Рост. Вес. Техника измерения. Значение антропометрических измерений.

Температура тела.

Пальпация. Сущность, виды (поверхностная, глубокая, скользящая, бимануальная), правила проведения и техника.

Перкуссия. Краткие исторические сведения о перкуссии как методе исследования.

алдыңғы қабырғасында веналық коллатеральдың дамуы.

Пальпация. Құрсақтың беткейлік пальпациясы. Құрсақ бұлшықеттерінің ауырсынуын және қатаюын анықтау.

Құрсақтың В.П. Образцов және Н.Д. Стражеско әдістері бойынша беткей, терең, жылжымалы пальпациясы. Пальпацияның реттілігі: іінішек, соқыр ішек, мықын ішектің соңғы бөлімдері, көлденең жуан ішек, жуан ішектің өрлемелі және төмендеген бөлімдері. Пальпацияның мәліметтері: орналасуы, қозғалғыштығы, ауырсынуы, тығыздығы, көлемі, құрылдауы. Асқазан. Перкуссия арқылы асқазанның төменгі шекарасын анықтау.

Құрсақ перкуссиясы. Перкуторлық дыбыстың сипаттамасы: тимпанитті, тұйықтау-тимпанитті, тұйық. Перкуссия арқылы асқазанның төменгі шекарасын аускультивтік перкуссия және шалпыл шулары арқылы анықтау.

Аускультация. Асқазан пен ішек перистальтикасын және ішастармен үйкелісуі кезіндегі шуды тыңдау.

Асқорыту жүйесінің қосымша тексеру әдістері.

Асқазанның рН-метриясын зерттеу туралы түсінік. *Helicobacter Pylori* зерттеу әдістері (морфологиялық, тыныс алу тестісі).

Копрологиялық зерттеу. Нәжістің түсін, иісін, формасын, тығыздылығын, қоспасын анықтау. Химиялық зерттеу: реакциясын, жасырын қанды анықтау, өт пигменттері. Микроскопиялық зерттеу: бұлшықет талшықтарын, дәнекертіндерді, майларды, өсімдік майларын, крахмал дәндерін, тағам элементтерін, эпителийді, лейкоциттерді, эритроциттерді, макрофагтарды, ісік жасушаларын, қарапайымдыларды, гельминттерді. Копрологиялық зерттеудің диагностикалық мәні. Асқазан-ішек жолдарын эндоскопиялық зерттеу (жалпы принциптері). Эзофагоскопия. Гастродуоденоскопия. Колоноскопия. Ректороманоскопия, биопсия. Цитологиялық диагностика. Лапароскопия. Асқорыту ағзаларының аурулары кезіндегі радиоизотопты және ультрадыбысты зерттеу әдістерінің диагностикалық мәні.

3.6 тақырып Асқорыту жүйесінің патологиялары кезіндегі клиникалық синдромдар (себептері, симптомдары, даму механизмі, диагностика әдістері)

1. Дисфагия синдромы;
2. Асқазанның моторлы-эвакуаторлы функцияның бұзылу синдромы;
3. Диспепсиялық синдром;
4. Іштің ауырсыну синдромы;
5. Өңештен, асқазаннан және ішектен қан кету синдромы;
6. Асқорытудың және сіңірілудің бұзылу синдромы.

№ 4 практикалық сабақ

Оқытушымен бірге білім алушы асқорыту жүйесінің ауруларымен сырқаттанатын науқастарды төсек орнында жалпы қарап тексеру, пальпация, перкуссия, аускультация жүргізу. Науқастың шағымдарын және оның объективті қарап тексеру мәліметтерін бағалау. Гастроэнтерология бөлімшесінің жұмысына қатысу. Науқастарды әртүрлі зертханалық және аспаптық тексерулерге дайындау.

3.7 тақырып Бауырдың, өтқалта мен ұйқыбездің ауруларымен сырқаттанатын науқастарды тексеру әдістері

Сұрастыру. Оң қабырға астының ауырсынуы. Оның даму механизмі. Сипаттамасы, берілуі, ұзақтығы, пайда болу жағдайлары. Диагностикалық мәні.

Диспепсиялық белгілер: лоқсу, құсу, кекіру, іштің кебуі. Асқа тәбеттің бұзылуы, ауызда дәмнің бұзылуы, нәжістің өзгеруі.

Сарғаю. Терінің, сілемей қабаттың, зәрдің, нәжістің өзгеруі. Терінің қышуы.

Қарап тексеру. Тамақтанудың бұзылу деңгейі. Терінің жалпы жағдайы: тамырлы жұлдызшалар, ксантелзмдер, бауырға тән алақан, қанталау. Сарғаю. Сарғаюдың түрлері, даму механизмі. «Барабан таяқшалары» тәріздес симптомдар пайда болуы, гинекомастия, шаштың түсуі.

Құрсақты қарап тексеру. Іштің өсуі (құрсаққа су жиналу). Құрсақтың алдыңғы беткейінде веналық коллатеральдардың пайда болуы. Кіндік сақинасының жағдайы.

Пальпация. Бауырды пальпациялау әдістемесі. Бауырдың жиегі (қыры), пішіні, тығыздығы (жұмсақ, қатты). Бауырдың беткейі, тегіс, бұдырлы, дөңді. Ауырсынуы. Асцит кезінде бауырға пальпация жасау әдісі.

Өтқалта. Өтқалтаны пальпациялау әдісі, оның үлкейгендігі жайында пальпация арқылы алынатын мәліметтер (тығыздығы, ауырсынуы). Көкбауыр пальпациясы. Пальпация әдісі және оның үлкейгендігі жайында пальпация арқылы алынатын мәліметтер.

Іш перкуссиясы. Перкуторлы дыбыстың өзгеруі. Асцитті анықтау. Бауырдың нақты тұйық шекарасын перкуссия арқылы анықтау. Курлов бойынша бауырдың өлшемдері. Көкбауыр перкуссиясы.

Аускультация. Оң және сол жақ қабырғаасты аймақтарында ішастар үйкелісінің шуларын анықтау. Диагностикалық мәні.

Бауыр мен өтқалтаны зерттеудің қосымша әдістері.

Пигмент алмасуының, май алмасуының, көмірсу және нәруыз алмасуының көрсеткіштерін анықтау. Ферменттерді зерттеу.

Ұлтабарды сүңгілеу. Диагностикалық мәні. Зерттеудің аспаптық әдістері туралы түсінік: бауыр пункциясы, лапороскопия, ультрадыбыстық әдіс. Бауыр қызметін радиоизотопты әдіспен зерттеу. Бауыр мен өтқалтасын сканерлеу. Өтқалтаны рентгенологиялық зерттеу: холецистография, холеграфия, холангиография, спленопортография, ангиография және компьютерлі томография туралы жалпы түсінік.

Ұйқыбезді зерттеу әдістері

Сұрастыру. Ауырсыну, оның даму механизмі, сипаттамасы, орналасуы, берілуі. Басқа да клиникалық белгілері

Қарап тексеру. Іш пальпациясы мен перкуссиясы. Бұл әдістердің диагностикалық мәні.

Ұйқыбезді зерттеудің қосымша әдістері.

Копрологиялық зерттеудің мәні. Амилазаның қандағы, зәрдегі белсенділігін анықтау.

36	Область компетенции Е - Заболевания системы крови			
37	Модуль обучения Е1 - Организация сестринского процесса при заболеваниях системы крови	8	4	4
38	Область компетенции Ж - Заболевания костно-мышечной системы			
39	Модуль обучения Ж1 - Организация сестринского процесса при заболеваниях костно-мышечной системы.	4	2	2
40	Область компетенции З - Диффузные заболевания соединительной ткани			
41	Модуль обучения З1 - Организация сестринского процесса при диффузных заболеваниях соединительной ткани	2	2	
42	Область компетенции И - Аллергические заболевания			
43	Модуль обучения И1 - Организация сестринского процесса при аллергических заболеваниях.	2	2	
	Всего:	98	48	50
	Итого:	180	78	102

3.1* Тематический план программы модульного обучения для специалистов среднего звена

Примечание: Смотрите образовательную учебную программу.

3.2 Содержание типовой учебной программы дисциплины

Раздел 1 Введение

Тема 1.1 Введение в предмет, значение, его цели и задачи, этапы развития, роль медицинской сестры в обследовании больного

Значение внутренней медицины в общемедицинском образовании. Краткая история развития учения о внутренних болезнях. Медицина древнего Египта, Индии, Китая, Древней Греции. Школа Гиппократов - родоначальница клинической медицины. Влияние трудов Абу Али Ибн Сины на становление европейской медицины. Вклад Ауэнбруггера, Лаэннека, Мудрова, Захарьина и Остроумова в развитие диагности-

	мышечной системы, их клинические синдромы			
23	Модуль обучения И1 - Методы исследования больных с заболеваниями костно-мышечной системы, их клинические синдромы	4	2	2
24	Область компетенции К - Методы исследования больных с аллергическими заболеваниями			
25	Модуль обучения К1 - Методы исследования больных с аллергическими заболеваниями, их клинические синдромы	2	-	2
	Всего:	82	30	52
26	Область компетенции А - Заболевания органов дыхания			
27	Модуль обучения А1 - Организация сестринского процесса при заболеваниях органов дыхания	22	10	12
28	Область компетенции Б - Заболевания сердечно-сосудистой системы			
29	Модуль обучения Б1 - Организация сестринского процесса при заболеваниях сердечно-сосудистой системы	22	10	12
30	Область компетенции В - Заболевания органов пищеварения			
31	Модуль обучения В1 - Организация сестринского процесса при заболеваниях органов пищеварения	22	10	12
32	Область компетенции Г - Заболевания органов мочеотделения			
33	Модуль обучения Г1 - Организация сестринского процесса при заболеваниях органов мочеотделения	10	6	4
34	Область компетенции Д - Заболевания эндокринной системы и обмена веществ			
35	Модуль обучения Д1 - Организация сестринского процесса при заболеваниях эндокринной системы и нарушения обмена веществ	6	2	4

3.8 тақырып Бауырдың, өтқалта мен ұйқыбездің патологиялары кезіндегі клиникалық синдромдар (себептері, симптомдары, олардың даму механизмі, диагностика әдістері)

1. Сарғаю синдромы (ұлпалы, гемолитикалық, механикалық);
2. Портальды гипертензия синдромы;
3. Гепатолиенальды синдром;
4. Бауырдың қабыну синдромы;
5. Бауыр функциясының жеткіліксіздігі синдромы (бауыр комасы);
6. Өтқалта дискенезиясы синдромы;
7. Өтқалтаның қабыну синдромы;
8. Ұйқыбездің қабыну синдромы.

№ 5 практикалық сабақ

Оқытушымен бірге білім алушы бауыр, өтқалта мен ұйқыбездің ауруларымен сырқаттанатын науқастарды төсек орнында жалпы қарап тексеру, пальпация, перкуссия, аускультация жүргізу. Науқастың шағымдарын және оның объективті қарап тексеру мәліметтерін бағалау. Гастроэнтерология бөлімшесінің жұмысына қатысу. Науқастарды әртүрлі зертханалық және аспаптық тексерулерге дайындау.

3.9 тақырып Зәр шығару жүйесінің ауруларымен сырқаттанатын науқастарды тексеру әдістері

Сұрастыру. Бүйрек тұсының ауырсынуы. Даму механизмі. Сипаттамасы, үдемелігі, ұзақтығы, берілуі. Ісіну. Ісінудің даму механизмі. Бүйрек ісігінің қан айналым жүйесімен ауыратын науқастардың ісігінен айырмашылығы. Зәр шығару қызметінің бұзылуы. Дизурия, олигурия, полиурия, никтурия, поллакиурия.

Бастың ауыруы. Ентікпе, оның даму механизмі. Диспепсиялық көріністер. Қансырау (қан кету), терінің қышуы.

Қарап тексеру. Бүйрек ауруларымен сырқаттанатын науқастардың келбеті. Бел аймағының ісінуі және қызаруы. Ісіктің таралу ерекшеліктері, оның басқа аурулар кезінде туындайтын ісіктерден айырмашылығы. Терідегі қасыну іздері және мочеви-на кристаллдары.

Пальпация. Науқасты жатқызып және тұрғызып бүйректі пальпация жасау әдісі. Бүйректің төмен түсуі, ығысуы, үлкеюі және ауырсынуы.

Перкуссия. Пастернацкий симптомын анықтау. Бүйрек тұсын жаймен соққылау әдісі және оның диагностикалық мәні. Қуықтың жоғарғы шекарасын анықтауда перкуссияның мәні.

Бүйрек пен несеп жолдарын зерттеудің қосымша әдістері.

Зәрдің жалпы анализі. Зәрдің салыстырмалы тығыздығы, реакциясы, мөлдірлігі. Протеинурия, глюкозурия, билирубинурия, уробилинурия, ацетонурия. Зәр тұнбасын микроскопиялық түрде зерттеу және оның диагностикалық мәні. Реберг, Нечипорен-ко және Аддис-Каковский сынамалары. Зәрді Зимницкий бойынша зерттеу. Гипостенурия, изостенурия, никтурия. Мочевинаны, креатининді, калдық азотты қанның сарысуында анықтау, олардың диагностикалық мәні.

Бүйректі зерттеудің рентгенологиялық әдісі. Веналық және ретроградты пиелография. Нефроангиография. Куық пен несепардың цитоскопиясы жәнет оларды катетерлеу. Хромоцитоскопия. Бүйректерді сканерлеу. Радиоизотопты нефрография. Бүйрек биопсиясы. Бүйректі ультрадыбыспен зерттеу.

3.10 тақырып Зәр шығару жүйесі патологиялары кезіндегі клиникалық синдромдар (себептері, симптомдары, даму механизмі, диагностика әдістері)

1. Бүйрек шаншуы синдромы;
2. Бүйректің артериалық гипертензиясы синдромы;
3. Ісіну синдромы;
4. Нефроздық синдром;
5. Зәрдің өзгеруімен байланысты синдром;
6. Бүйрек функциясының жеткіліксіздігі синдромы (жіті және созылмалы).

№ 6 практикалық сабақ

Оқытушымен бірге білім алушы бауыр, өтқалта мен ұйқыбездің ауруларымен сырқаттанатын науқастарды төсек орнында жалпы қарап тексеру, пальпация, перкуссия, аускультация жүргізу. Науқастың шағымдарын және оның объективті қарап тексеру мәліметтерін бағалау. Нефрология бөлімшесінің жұмысына қатысу. Науқастарды әртүрлі зертханалық және аспаптық тексерулерге дайындау.

3.11 тақырып Эндокринді жүйенің және зат алмасу ауруларымен сырқаттанатын науқастарды тексеру әдістері, олардың клиникалық синдромдары

Сұрастыру. Шағымдар, даму механизмі, әлсіздік, арықтау, семіру, шөлдеу, қызу көтерілу, табеттің бұзылуы, козу, тері түсінің өзгеруі.

Қарап тексеру. Гипергидроз, гиперпигментация, теріде іздердің болуы, теріасты шелмайының жағдайы (семіру, жүдеу). Ісіну. Экзофтальм, қабақтар пигментациясының болуы.

Қалқаншабез пальпациясы. Қалқаншабез пальпациясының диагностикалық мәні.

Қосымша зерттеу әдістері.

Қанда, зәрде қантты және зерде ацетонды зерттеу. Қант профилі (гликемиялық қисық). Катехоламиндер мен кортикостероидтарды анықтаудың мәні. Негізгі зат алмасу және оны анықтау әдістері. Қалқаншабезді радиоизотоппен зерттеу. Қаңқаны рентгенологиялық зерттеу. Май және көмірсу алмасуының биохимиялық көрсеткіштері. Қанда және зәрде витаминдерді және оның метаболиттерін анықтау (жалпы түсінігі). Клиникалық синдромдар (себептері, даму механизмі, диагностикалау әдістері):

1. Гипергликемия және гипогликемия синдромы;
2. Қалқаншабез функциясының жоғарылау және төмендеу синдромы (тиреотоксикоз, микседема);
3. Бүйрекбез дисфункциясы туралы түсінік;
4. Семіру және кахексия.

11	Модуль обучения Д1 - Методы исследования больных с заболеваниями органов пищеварения	10	2	8
12	Модуль обучения Д2 - Клинические синдромы при патологии органов пищеварения	2	2	
13	Модуль обучения Д3 - Методы исследования больных с заболеваниями печени, желчного пузыря и поджелудочной железы	10	2	8
14	Модуль обучения Д4 - Клинические синдромы при патологии печени, желчного пузыря и поджелудочной железы	2	2	
15	Область компетенции Е - Методы исследования больных с заболеваниями мочевыделительной системы			
16	Модуль обучения Е1 - Методы исследования больных с заболеваниями мочевыделительной системы	6	2	4
17	Модуль обучения Е2 - Клинические синдромы при патологии мочевыделительной системы	2	2	
18	Область компетенции Ж - Методы исследования больных с заболеваниями системы крови. Клинические синдромы при патологии системы крови			
19	Модуль обучения Ж1 - Методы исследования больных с заболеваниями системы крови. Клинические синдромы при патологии системы крови	6	2	4
20	Область компетенции З - Методы исследования больных с заболеваниями эндокринной системы и обмена веществ, их клинические синдромы			
21	Модуль обучения З1 - Методы исследования больных с заболеваниями эндокринной системы и обмена веществ, их клинические синдромы	6	2	4
22	Область компетенции И - Методы исследования больных с заболеваниями костно-			

3 Тематический план и содержание дисциплины

3.1 Тематический план дисциплины

	Наименование разделов и тем	Количество учебного времени при очной форме обучения (час)		
		Всего	Теория	Практика
1	2	3	4	5
1	Область компетенции А - Введение в предмет	2	2	
2	Область компетенции Б - Клинические методы исследования			
3	Модуль Б1 - Расспрос и общий осмотр больного. Объективные методы обследования больного, их методика, техника и диагностическое значение. Дополнительные методы диагностики	6	2	4
4	Область компетенции В - Методы исследования больных с заболеваниями органов дыхания			
5	Модуль обучения В1 - Методы исследования больных с заболеваниями органов дыхания	10	2	8
6	Модуль обучения В2 - Клинические синдромы при легочной патологии	2	2	
7	Область компетенции Г - Методы исследования больных с заболеваниями сердечно-сосудистой системы			
8	Модуль обучения Г1 - Методы исследования больных с заболеваниями сердечно-сосудистой системы	10	2	8
9	Модуль обучения Г2 - Клинические синдромы при сердечно-сосудистой патологии	2	2	
10	Область компетенции Д - Методы исследования больных с заболеваниями органов пищеварения			

№ 7 практикалық сабақ

Оқытушымен бірге білім алушы қалқаншабез ауруларымен сырқаттанатын науқастарды төсек орнында жалпы қарап тексеру, пальпация, перкуссия, аускультация жүргізу. Науқастың шағымдарын және оның объективті қарап тексеру мәліметтерін бағалау. Эндокринология бөлімшесінің жұмысына қатысу. Науқастарды әртүрлі зертханалық және аспаптық тексерулерге дайындау.

3.12 тақырып Қан түзу жүйесінің ауруларымен сырқаттанатын науқастарды тексеру әдістері және клиникалық синдромдары

Сұрастыру. Мұрыннан, қызыл иектен, асқазан-ішек жолдарынан, жатырдан қан кетудің пайда болуы. Тамақта, оң жақ, сол жақ қабырға астында ауырсынудың пайда болуы, терінің қышынуы. Қызба (дене қызуының көтерілуі).

Қарап тексеру. Тері мен сілемей қабық түсінің өзгеруі. Шеткі лимфа түйіндерінің үлкеюі. Теріде қанталау, көгеру, петехиялар пайда болуы.

Пальпация. Лимфа түйіндерін пальпация арқылы анықтау, олардың көлемін, тығыздығын, қозғалғыштығын, айналасындағы тіндермен жабысуы. Бауыр мен көкбауыр пальпациясы. Диагностикалық мәні.

Перкуссия. Сүйектерде жай соққылағанда ауырсынудың пайда болуы. Бауыр мен көкбауыр көлемінің үлкейгендігін анықтау.

Қан түзу жүйесін зерттеудің қосымша әдістері.

Қанның жалпы анализі. Қанның морфологиясы. Эритроциттер. Эритроциттер мен гемоглобиннің көбеюі және азаюы. Ретикулоциттер. Эритроциттердің патологиялық формалары. Лейкоциттер. Қалыпты лейкоцитарлық формула. Лейкоциттердің патологиялық формасы. Тромбоциттер. Тромбоциттер санының өзгеруі. ЭТЖ-ның (СОЭ) өсуі.

Сүйек кемігін, лимфа түйіндерін пункциялау, трепанобиопсия туралы жалпы ұғым.

Қан түзу жүйесі патологияларының клиникалық синдромдары (себептері, симптомдары, даму механизмі, диагностика әдістері).

1. Анемиялық синдром;
2. Миелоплазиялық синдром;
3. Геморрагиялық синдром;
4. Лимфопролиферация синдромы;
5. Гиперспленизм синдромы.

№ 8 практикалық сабақ

Оқытушымен бірге білім алушылар қан түзу жүйесінің ауруларымен сырқаттанатын науқастарды төсек орнында жалпы қарап тексеру, лимфа түйіндеріне пальпация, көкбауырға перкуссия жүргізу. Науқастың шағымдарын және оның объективті қарап тексеру мәліметтерін бағалау. Гематология бөлімшесінің жұмысына қатысу. Науқастарды әртүрлі зертханалық және аспаптық тексерулерге дайындау.

3.13 тақырып Аллергоздармен және сүйек-бұлшықет жүйесінің ауруларымен сырқаттанатын науқастарды тексеру әдістері, олардың клиникалық синдромдары

Сұрастыру. Негізгі шағымдары, пайда болу механизмі. Бұлшықеттегі, сүйектегі, буындардағы ауырсыну «танертеңгі қимылдың қиындауы», бұлшықеттің әлсізденуі, терінің қышуы, қызба (дене қызуының көтерілуі).

Қарап тексеру. Буындардың конфигурациясы, ісінуі, терінің қызаруы. Буындардың белсенді және сылбыр қозғалыстарының көлемін анықтау.

Пальпация. Терінің ошақты түрде қалындауы, теріде және бұлшықетте түйіндердің пайда болуы, бұлшықеттің, сүйектердің, буындардың ауырсынуы.

Қосымша тексеру әдістері.

Диспротеинемияны анықтайтын әдістер. Иммуноглобулинді, L-жасушалы факторды анықтау. Сүйектер мен буындарды зерттеудің рентгенологиялық әдістері.

Сүйек-бұлшықет жүйесі мен буын ауруларының клиникалық синдромдары (себептері, симптомдары, даму механизмі, диагностика әдістері).

1. Буын синдромы;
2. Есекжем;
3. Квинке ісігі;
4. Анафилактикалық шок.

№ 9 практикалық сабақ

Оқытушымен бірге білім алушы сүйек-бұлшықет жүйесінің және аллергиялық аурулармен сырқаттанатын науқастарды төсек орнында тері мен сілемей қабықты, буындар мен омыртқаларды жалпы қарап тексеру, пальпация жүргізу. Науқастың шағымдарын және оның объективті қарап тексеру мәліметтерін бағалау. Науқастарды әртүрлі зертханалық және аспаптық тексерулерге дайындау.

4 бөлім Арнайы бөлім.

4.1 тақырып Тыныс алу ағзаларының аурулары кезінде мейірбикелік үрдісті ұйымдастыру

Бронхиттердің, бронх демікпесінің, жіті пневмониялардың, өкпенің ірінді ауруларының, өкпе туберкулезінің, өкпе обырының, плевриттердің, пневмосклероздың, өкпе-жүректің анықтамасы, этиологиясы, клиникалық көрінісі, ағымы, диагностикасы, асқынуы, нәтижесі, емдеу принциптері.

№ 10 практикалық сабақ

Тыныс алу ағзаларының (қызба, жөтел, кеуде тұсының ауырсынуы, тұншығу ұстамасы, қан түкіру, өкпеден қан кету) аурулары кезінде мейірбикелік үрдісті ұйымдастыру.

Тыныс алу ағзалары ауруларының стандарттық емдеу жоспары. Науқас күтімі және кезек күттірмейтін жағдайларды алдын алу.

Специальными:

СК 1. Знать нормативные документы, определяющие основные задачи, функции, условия и порядок профессиональной деятельности специалиста;

СК 2. Уметь организовывать и осуществлять сестринский процесс при нарушении функции различных органов и систем;

СК 3. Выполнять профилактические, лечебные, диагностические мероприятия, назначенные врачом в больничном учреждении, готовить инструменты и ассистировать врачу при проведении сложных манипуляций;

СК 4. Знать методы эффективной коммуникации в организации, вопросы психологии для управления конфликтами, стрессами и инновациями в организации;

СК 5. Уметь подготовить пациента к лабораторным, функциональным, инструментальным методам исследования, проводить забор, доставку, хранение собранного материала для бактериологического исследования;

СК 6. Уметь выполнять реанимационные, реабилитационные, лечебно-оздоровительные, санитарно-гигиенические, санитарно-просветительные мероприятия в соответствии со своей профессиональной компетенцией, полномочиями и врачебными назначениями.

- в формировании профессиональных навыков обследования больных;
- в формировании клинического мышления учащихся.

БК 3. Владеть знаниями основных моделей построения взаимоотношений «медработник» и «пациент»; БК 4. Знать основу ухода за пациентами; БК 5. Знать гигиенические мероприятия, направленные на предупреждение заболеваний, укрепление здоровья и формирования здорового образа жизни; БК 6. Знать систему инфекционного контроля и инфекционной безопасности пациентов и мед персонала в структурных подразделениях в мед организациях; БК 7. Владеть алгоритмами выполнения первой мед помощи, медицинскими манипуляциями и методами ухода. Профессиональными: ПК 1. Знать организацию работы медицинских организаций в новых экономических условиях; ПК 2. Знать основы современных информационных технологий (знание компьютера, автоматизированные системы обучения и управления и др); ПК 3. Уметь выявлять клинические симптомы, синдромы, ставить сестринский диагноз, проводить мотивированный уход за больными разных возрастных групп; ПК 4. Оказывать квалифицированную медпомощь взрослому населению; ПК 5. Оказывать неотложную доврачебную медицинскую помощь; ПК 6. Уметь вести пропаганду здорового образа жизни, владеть умениями и навыками физического совершенствования жизни, дать оценку уровня здоровья, составить программу улучшения здоровья, уметь проводить мероприятия по профилактике и борьбе с вредными привычками; ПК 7. Быть компетентным в области международных стандартов качества оказания мед помощи.	- причины возникновения основных патологических процессов в организме и механизмы их развития; - значение предмета, его цели и задачи, этапы развития; - роль медсестры в обследовании больного, схему истории болезни; - основные клинические симптомы и синдромы заболеваний внутренних органов и механизмы их возникновения; - клинические методы обследования больного; - этиологию, патогенез, клиническую картину, дополнительные методы исследования, лечение, особенности ухода, профилактику заболеваний внутренних органов. Уметь: - провести расспрос больного (жалобы, история настоящего заболевания, история жизни); - провести физическое обследование больного (осмотр, пальпация, перкуссия, аускультация); - самостоятельно диагностировать основные клинические патологические синдромы; - оценить результаты дополнительных методов исследования; - оформить по схеме историю болезни. Приобрели навыки: - профилактики, лечения заболеваний и ухода за больными; - оказания неотложной медицинской помощи при экстренных состояниях. Компетентны: - в вопросах этики и деонтологии; - в сестринском процессе при заболеваниях внутренних органов;
--	---

4.2 тақырып Жүрек-қантамыр жүйесі аурулары кезінде мейірбикелік үрдісті ұйымдастыру

Ревматизмнің, эндокардиттердің, миокардиттердің, перикардиттердің, жүрек ақауларының (митралды және қолқа қақпақшасы ақауларының), кардиомиопатиялардың, кардиневроздардың, артериальдық гипертензияның, атеросклероздың, жүректің ишемиялық ауруының (стенокардия, миокард инфарктысы), аритмиялардың, жүрек функциясының жіті және созылмалы жеткіліксіздігінің, қантамырдың жіті жеткіліксіздігінің анықтамасы, жіктемесі, этиологиясы, патогенезі, клиникалық көрінісі, ағымы, диагностикасы, асқынулары, нәтижесі, емі.

№ 11 практикалық сабақ

Жүрек-қантамыр жүйесі аурулары (жүрек соғуы, ентікпе, жүрек тұсының ауырсынуы, артериялық қысымның жоғарылауы, тұншығу ұстамасы, жүрек ырғағының бұзылуы, ісінулер) кезінде мейірбикелік үрдісті ұйымдастыру.

Жүрек-қантамыр жүйесі аурулары кезінде стандарттық емдеу жоспары. Науқасқа күтім жасау және кезек күттірмейтін жағдайларды алдын алу, болжамы.

4.3 тақырып Асқорыту ағзаларының аурулары кезінде мейірбикелік үрдісті ұйымдастыру

Гастриттердің, асқазан және ұлтабар ойықжарасының, созылмалы гепатиттердің, бауыр цирроздарының, холециститтердің, бауыр функциясының созылмалы жеткіліксіздігінің, энтериттердің, колиттердің, гельминтоздардың, панкреатиттердің анықтамасы, жіктемесі, этиологиясы, патогенезі, клиникалық көрінісі, ағымы, диагностикасы, асқынулары, нәтижесі, емі.

№ 12 практикалық сабақ

Асқорыту ағзаларының аурулары (дисфагия, кекіру, қыжыл, іштің ауырсынуы, дәреттің бұзылуы (іш қату, диарея), қан кету) кезінде мейірбикелік үрдісті ұйымдастыру ерекшеліктері.

Асқорыту жүйесінің аурулары кезінде стандарттық емдеу және күтім жасау жоспары. Науқас күтімі және жедел гастритте, асқазан мен ұлтабар ойықжарасының тесілуінде, өтқалта шаншуында дәрігерге дейінгі көмек көрсету.

4.4 тақырып Зәр шығару ағзаларының аурулары кезінде мейірбикелік үрдісті ұйымдастыру

Гломерулонефриттердің, пиелонефриттердің, циститтердің, бүйрек функциясы жеткіліксіздігінің, бүйрек-тас ауруларының анықтамасы, жіктемесі, этиологиясы, патогенезі, клиникалық көрінісі, ағымы, диагностикасы, асқынулары, нәтижесі, емі.

№ 13 практикалық сабақ

Зәр шығару ағзаларының аурулары (ісінулер, белдің ауырсынуы, артериялық қысымның жоғарылауы, зәр шығарудың бұзылуы) кезінде мейірбикелік үрдісті ұйымдастыру.

Зәр шығару жүйесінің ауруларын стандарттық емдеу және күтім жасау жоспары. Науқасты бақылау, алдын алу, болжамы. Шұғыл жағдайлар кезінде дәрігерге дейін көмек көрсету: бүйректің шаншуы, бүйректің функциясының жіті жеткіліксіздігі.

4.5 тақырып Қан түзу жүйесінің аурулары кезінде мейірбикелік үрдісті ұйымдастыру

Анемиялардың (жіті постгеморрагиялық, темір тапшылықты, В12-тапшылықты, гипопластикалық, гемолитикалық анемиялар), лейкоздардың, геморрагиялық диатездердің анықтамасы, жіктелуі, этиологиясы, патогенезі, клиникалық көрінісі, ағымы, диагностикасы, асқынулары, нәтижесі, емі.

№ 14 практикалық сабақ

Қан түзу ағзаларының аурулары (асқазаннан, ішектен, жатырдан, мұрыннан қан кету, оң және сол жақ қабырғаасты аймағының ауырсынуы, теріге күтім жасау, гипертермия) кезінде мейірбикелік үрдісті ұйымдастыру.

Қан түзу ағзаларының аурулары кезінде стандарттық емдеу және күтім жасау жоспары. Науқасты бақылау, алдын алу, болжамы. Шұғыл жағдайлар кезінде дәрігерге дейін көмек көрсету: қан кету (мұрыннан, асқазаннан, ішектен, жатырдан), коллапс, лейкоз кезінде дамитын септикалық және терминалды жағдайлар.

4.6 тақырып Эндокринді жүйе ауруларында және зат алмасу бұзылуларында мейірбикелік үрдісті ұйымдастыру

Диффузды-уытты зобтың, гипотиреоздың, семіздіктің, қантты диабеттің, гипопаратиреоз бен бүйрекбез ауруларының анықтамасы, жіктелуі, этиологиясы, патогенезі, клиникалық көрінісі, ағымы, диагностикасы, асқынулары, нәтижесі, емі.

№ 15 практикалық сабақ

Эндокринді жүйе аурулары (шөлдеу, терінің қышуы, терінің құрғақтануы, терлеу, іштің ауырсынуы, гипергликемия мен гипогликемия) кезінде мейірбикелік үрдісті ұйымдастыру ерекшеліктері.

Эндокринді жүйенің аурулары кезінде стандарттық емдеу және күтім жасау жоспары. Науқасты бақылау, алдын алу, болжамы. Тиротоксикалық криз, гипергликемиялық және гипогликемиялық комалар кезінде дәрігерге дейін көмек көрсету.

4.7 тақырып Сүйек-бұлшықет жүйесінің аурулары кезінде мейірбикелік үрдісті ұйымдастыру

Ревматоидтық артриттің, деформациялаушы остеоартроздың, Бехтерев ауруының анықтамасы, жіктелуі, этиологиясы, патогенезі, клиникалық көрінісі, ағымы, диагностикасы, асқынулары, нәтижесі, емі.

№ 16 практикалық сабақ

Сүйек-бұлшықет жүйесі аурулары кезінде мейірбикелік үрдісті ұйымдастыру.

Сүйек-бұлшықет жүйесі аурулары кезінде стандарттық емдеу және күтім жасау жоспары. Науқасты бақылау, алдын алу, болжамы.

«Сестринское дело в терапии» является логическим продолжением предмета «Пропедевтики внутренних болезней».

Изучая анатомо-физиологические особенности организма, методов исследования здорового и больного человека, семиотику и синдромы поражения внутренних органов и систем, учащиеся получают знания по специальной части предмета.

Настоящая типовая программа предусматривает обучение учащихся организации сестринского процесса в решении проблем, возникающих при развитии заболеваний:

- органов дыхания;
- органов сердечно-сосудистой системы;
- органов пищеварения;
- органов мочевого выделения;
- эндокринной системы и обмена веществ;
- системы крови;
- костно-мышечной системы;
- аллергиях.

Учащиеся должны уметь организовать сестринский процесс при различных заболеваниях.

Важнейшим этапом практического занятия является работа учащихся совместно с преподавателем в палате у постели больного. Для этого в кабинете доклинической практики организация сестринского процесса должна отрабатываться до автоматизма с использованием инновационных технологий.

При изучении данного предмета основные мероприятия сестринского процесса должны быть направлены на профилактику заболеваний.

Программа предусматривает интеграцию с другими клиническими дисциплинами: сестринское дело, сестринское дело в педиатрии, в хирургии и реанимации, в акушерстве и гинекологии, а также с общепрофессиональными дисциплинами.

Согласно ГОСО в учебный процесс введена структура модульного обучения с уклоном на формирование у учащихся базовых, профессиональных и специальных компетенций.

2 Планируемые результаты обучения дисциплины

Результаты обучения, запланированные в стандарте и образовательной программе	Результаты, запланированные в типовой учебной программе
Обучающиеся должны обладать следующими компетенциями:	В результате изучения дисциплины обучающиеся должны
Базовыми : БК 1. Организовать рабочее место; БК 2. Соблюдать технику безопасности;	знать: - анатомо-физиологические, возрастные и половые особенности здорового и больного человека;

1 Пояснительная записка

Настоящая типовая учебная программа разработана в соответствии с государственным общеобязательным стандартом образования Республики Казахстан (далее - ГОСО) по специальности 0302000 – «Сестринское дело» (по областям применения) квалификации 0302033 – «Медицинская сестра общей практики», 0302043 – «Специализированная медицинская сестра».

Целями преподавания дисциплины являются изучение основных методов обследования больного для формирования у обучающихся важных профессиональных навыков обследования больного, основ клинического мышления, овладения знаниями по основным заболеваниям внутренних органов, использование полученных знаний и навыков для постановки клинического диагноза и его обоснования, назначения адекватного лечения, проведения ухода и профилактических мероприятий разбираемых нозологических форм, оказания неотложной медицинской помощи на догоспитальном этапе.

Общий объем учебного времени для специальности «Сестринское дело» с квалификациями 0302033 – «Медицинская сестра общей практики», 0302043 – «Специализированная медицинская сестра» -180 часов, из них:

- теоретических занятий - 60 часов;
- практических занятий - 120 часов.

Для реализации типовой учебной программы по дисциплине «Пропедевтика внутренних болезней и сестринское дело в терапии» рекомендуются следующие формы организации обучения: лекции, семинары, практические занятия, контрольные работы и другие.

Типовая учебная программа базируется на знаниях, умениях и навыках обучающихся по дисциплинам - анатомия, физиология, фармакология, основы сестринского дела.

При изучении дисциплины рекомендуется проводить интеграцию с дисциплинами – микробиология, патологическая анатомия, патологическая физиология.

Типовая учебная программа по дисциплине «Пропедевтика внутренних болезней и сестринское дело в терапии» является основой для разработки рабочей учебной программы организациями образования.

При разработке рабочей учебной программы организация образования имеет право:

- изменять объем учебного времени, выделенного в типовом учебном плане на изучение дисциплины в пределах 15-25%, при сохранении объема учебного времени, отведенного на цикл (ГОСО РК 4.05.2008 г. «Образование среднее. Техническое и профессиональное образование. Основные положения»);
- распределять общий объем часов учебного времени по разделам и темам (в пределах общего бюджета времени, отводимого на изучение дисциплины);
- вносить обоснованные изменения в последовательность изучения программного материала;
- заменять отдельные практические занятия другими, сходными по содержанию.

Перечень разделов и тем может быть изменен за счет введения регионального компонента, учитывающего требования работодателей и местные условия.

4.8 тақырып Дәнекертінің диффузды аурулары кезінде мейірбикелік үрдісті ұйымдастыру

Жүйелі қызыл жегінің, склеродермияның, түйінді периартерииттің, дерматомиозиттің анықтамасы, жіктемесі, этиологиясы, патогенезі, клиникалық көрінісі, ағымы, диагностикасы, асқынулары, нәтижесі, емі.

№ 17 практикалық сабақ

Дәнекер тінінің диффузды аурулары кезінде мейірбикелік үрдісті ұйымдастыру.

Осындай аурулар кезінде жүргізілетін стандарттық емдеу және күтім жоспары. Науқасты бақылау, алдын алу, болжамы. Шұғыл жағдайлар кезінде дәрігерге дейін көмек көрсету.

4.9 тақырып Аллергологиялық аурулар кезінде мейірбикелік үрдісті ұйымдастыру

Жедел есекжемнің, Квинке ісінуінің, анафилактикалық шоктың анықтамасы, жіктемесі, этиологиясы, патогенезі, клиникалық көрінісі, ағымы, диагностикасы, асқынулары, нәтижесі, емі.

№ 18 практикалық сабақ

Аллергиялық реакциялар кезінде мейірбикелік үрдісті ұйымдастыру.

Аллергиялық аурулар кезінде стандарттық емдеу және күтім жасау жоспары. Науқасты бақылау, алдын алу, болжамы. Анафилактикалық шок, Квинке ісінуі кезінде дәрігерге дейін көмек көрсету.

Ішкі аурулар пропедевтикасы пәнін аяқтағанда меңгеретін практикалық білім мен іскерліктің тізімі

Науқасты сұрастыру

Сызбанұсқа бойынша, алдына мақсат қоя отырып сұрастыруды жүргізу, яғни науқас туралы жалпы мәлімет жинау, шағымдарын, қазіргі ауру тарихын, өмір тарихын толық жинау.

Науқасты қарап тексеру

Науқасты реттілігін, жүйелігін сақтай отырып жалпы қарап тексеруді өткізе білу. Науқастың санасы, күйін, дене пішінін, жүрісін, тамақтануын, конституциясын анықтау. Келбетін, қабақтарының күйін, қарашық пішінін, көздің шарасынан шығып тұруын, қабақтардың птозын және ісінуін бағалай білу.

Дененің жеке бөлімдерін қарап тексеруді: ауыз қуысын (сілемей қабықты, тістерді, тілдің күйін), терісін (серпімділігі, түсі, бөртпелер болуы, ылғалдылығы), тері асты шелмайды қарап тексеру. Терінің түсін, сүйек-бұлшықет аппаратының күйін, буындардың пішіні мен қызметін, веналардың варикозды кеңеюін, майтабандылықты анықтау біліктілігін меңгеру.

Пальпация

Келісілген реттілік бойынша құлақ маңындағы, мойын, жақсүйекасты, бұғана үсті

және асты, қолтық асты және шап лимфа түйіндерін пальпациялау керек.

Кеуде пальпациясы кезінде серпімділігін, дауыс дірілін (алдынан, артынан, бүйірлерінен), ауыратын нүктелерін анықтау.

Жүрек ұшының соғуын, систолалық және диастолалық дірілін («мысық пырылы») жүрек аймағында дұрыс пальпация жасай білу керек.

Перифериялық тамырлардың пальпациясы кезінде кәріжілік артериясының соғысын дұрыс анықтауды, оның толымдылығын, кернеулігін, жиілігін, ырғағын, түрін анықтауды, көрсету; қантамыр соғысының тапшылығын, екі қолдағы тамыр соғыстарының әртүрлілігін анықтай білу керек.

Белгіленген реттілік бойынша іштің беткейлік пальпациясын өткізу. Образцов-Стражеско бойынша беткей, терең, жылжымалы пальпация арқылы жуанішек бөлімдерін, асқазанды, ұйқыбезді, бауырды, көкбауырды, бүйректерді анықтай білу керек. Пальпацияланған ағзаларды сипаттау.

Перкуссия

Белгіленген реттілік және өткізу ережелерін қатаң сақтай отырып, науқастарда өкпенің салыстырмалы перкуссиясын өткізу біліктілігін шыңдай білу керек: ашық-өкпелік дыбыс, тұйық, тимпанитті дыбыстарды анықтай білу және осы өзгерістерге байланысты өкпедегі патологиялық өзгерістердің орнын анықтай білуді үйрену.

Топографиялық перкуссия әдісін өткізу ережелерін сақтай отырып, өкпенің жоғарғы және төменгі шекараларын, төменгі жиегінің экскурсиясын, өкпедегі патологиялық процестердің көлемін анықтауды үйрену.

Топографиялық перкуссия әдісі арқылы қантамыр шоғырларының енін анықтау, жүректің салыстырмалы және нақты тұйық шекарасын дұрыс анықтау.

Аускультация

Өкпенің салыстырмалы аускультациясының ережесін қатаң сақтай отырып келесі жағдайларды анықтау:

- бронхиальды және везикулярлы тыныс алуды және оның түрлерін (әлсіреуі, күшеюі, қатты), бронховезикулярлы тыныс алуды;
- ылғалды сырылдарды (ірі, орташа, ұсақ көпіршікті, дауысты, дауыссыз);
- құрғақ сырылдар (дискантты, крепитация, плевраның үйкеліс шуы).

Аускультация әдісі арқылы негізгі және қосымша тыныс алу шуларының орнын, көлемін анықтай білу. Жүрек аускультациясының ережелерін, тыңдау реттілігін қатаң сақтай отырып бірінші тоннан екінші тонның айырмашылығын және аритмияларды анықтай білу. Жүрек шуларын тыңдау. Функциональды шудан органикалық шуды ажырата білу, физикалық күш түсіру арқылы шуларды жасанды түрде күшейтуді меңгеру, шудың пайда болу орнын анықтау (жақсы естілетін жері). Тыңдау кезінде белгілердің естілу орнына байланысты жүрек ақауларын анықтау. Перикардтың үйкеліс шуының жүрек ішілік органикалық шулардан айырмашылығын аускультация тәсілдері арқылы анықтау.

СОДЕРЖАНИЕ

1. Пояснительная записка	34
2. Планируемые результаты обучения дисциплины	35
3. Тематический план и содержание дисциплины	38
4. Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса	57
5. Контроль планируемого результата обучения.	57
6. Литература и средства обучения	58

Настоящая типовая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

Авторы:

- 1 Иршаева Н.Б. – заведующая вечерним отделением КГКП «Кызылординский медицинский колледж»;
- 2 Нуратдинова Г.Т. – преподаватель КГКП «Кызылординский медицинский колледж»;
- 3 Асауова С.К. – преподаватель КГКП «Кызылординский медицинский колледж».

Эксперты:

- 1 Курбанова Д.М. – заведующая кафедрой специальных дисциплин № 1 Медицинского центра «Эмили» института сестринского дела г. Алматы;
- 2 Ибраева Г.И. – заместитель главного врача по лечебной работе городской больницы г. Кызылорда;
- 3 Уналбекова А.А. – начальник отдела организационно-правовой работы Управления здравоохранения Кызылординской области.

1 РАЗРАБОТАНА и ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки и КГКП «Кызылординский медицинский колледж».

2 ВВЕДЕНА впервые.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии с государственным общеобязательным стандартом образования 2010 года по специальности 0302000 – «Сестринское дело» с квалификациями 0302033 – «Медицинская сестра общей практики», 0302043 – «Специализированная медицинская сестра».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом Министра здравоохранения Республики Казахстан от 5 августа 2010 года № 604.

4 Білім беру үрдісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар

Білім беру технологиясын тандау «Ішкі аурулар пропедевтикасы мен терапиядағы мейірбике ісі» пәнінің мазмұнды ерекшелігіне байланысты және білім алушылардың жалпы практика мейірбикесі, мамандырылған мейірбике құзырлықтарына сәйкес науқастарға күтім жасау білімін, шеберлігін, дағдысын қалыптастыруға бағытталған болу керек (МЖМБС және білім беру бағдарламасының макетін қараныз).

МЖМБС бойынша базалық, кәсіби және арнайы құзырлықты қалыптастыруға арналған модульдік оқудың құрылымы енгізілген. Практикалық сабақтарды өткізгенде топты 8 адамнан аспайтын топшаларға бөлу қарастырылған.

Оқыту барысында қазіргі заманға сай оқу-әдістемелік әдебиет, жаңа оқу құралдары және анықтама құралдарды, электронды оқулықтарды, мультимедиялық оқыту бағдарламаларын қолдануды ұсынады.

5 Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау

Білімді бақылау түрлеріне бастапқы, ағымдық, аралық және қорытынды бақылау енеді (МЖМБС үлгілік оқу бағдарламасын қараңыз).

Бақылау түрін тандау құқығы қарастырылған. Қорытынды аттестация 2 кезеңде кешенді емтихан тапсыру арқылы жүргізіледі : теория және практика.

6 Әдебиеттер және оқу құралдары

6.1 Негізгі әдебиеттер:

Орыс тілінде:

1. «Пропедевтика внутренних болезней», Малов Ю.С., – Феникс, 2000.
2. «Внутренние болезни», Маколкин В.И., – Москва, 2000.
3. Внутренние болезни. Н.И. Федюкович – Ростов-на-Дону, 2001.
4. Сестринское дело в терапии. А.А. Филиппова. – Феникс, 2002.
5. Терапия для фельдшера. В. Смолева, Р.В. Ападиакос, Л.Г. Ярмашева. «Феникс». – Ростов на Дону, 2001.

Мемлекеттік тілде:

1. Ішкі аурулар пропедевтикасы. С.Қ. Асауова, Г.Т. Нуратдинова – Кызылорда, 2009.
2. Ішкі аурулар. А.А. Оспанова. – Шымкент, 2008.
3. Ішкі аурулар пропедевтикасы. С.К. Муратбекова, А.Т. Кенжебаева. – Көкшетау, 2007.
4. Ішкі аурулар пропедевтикасы. Б.Н. Айтмембет. 2005.
5. Ішкі аурулар пропедевтикасы. 1, 2 бөлім. Қ.А. Жаманқұлов. – Ақтөбе, 2004.
6. Ішкі аурулар. 1-2 том. Б.С. Қалимурзина. – Алматы, 2000.

6.2. Қосымша әдебиеттер:

Орыс тілінде:

1. Основы клинической диагностики: руководство + CD. – 2-е изд., перераб. и доп. А.Г. Чучалин, Е.В. Бобков – М., 2008. – 584 с.
2. Исследование объективного статуса больного. В.К. Султанов. – СПб., 1996.
3. Пропедевтика внутренних болезней, Василенко В.Х., – Москва, 1989.
4. Общий уход за больными, Мухина С.А., – Москва, 1989.

Мемлекеттік тілде:

1. Мейірбике ісінің негіздері. С.Қ. Мұратбекова. – Астана, 2007.
2. Терапиядағы медбикелік іс. С.К. Муратбекова, А.Т. Кенжебаева, Л.Б. Абдрахманова. – Көкшетау, 2006.

6.3. Оқу құралдары:

1. Дидактикалық және көрнекі құралдар;
2. Плакаттар жиынтығы;
3. Приборлар, құрал-жабдықтар және аспаптар;
4. Тестердің электронды жинағы;
5. Оқу - әдістемелік құралдар;
6. ТҚО (бейне магнитофон, компьютер);
7. Интернет-технологиялар.

МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

ТЕХНИЧЕСКОЕ И ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

«ПРОПЕДЕВТИКА ВНУТРЕННИХ БОЛЕЗНЕЙ И СЕСТРИНСКОЕ ДЕЛО В ТЕРАПИИ»

СПЕЦИАЛЬНОСТЬ: 0302000 – «СЕСТРИНСКОЕ ДЕЛО»

Квалификация: 0302033 – «Медицинская сестра общей практики»

Квалификация: 0302043 – «Специализированная медицинская сестра»

Объем часов – 180

Астана 2010